

Mongolisch

Grundkurs

Über den Autor

Purev Erdenesukh, geboren in Ulaanbaatar, Mongolei, machte sein Magisterabschluss im Bereich Literaturwissenschaften in Moskau, Russland.

2004 absolvierte er das Studium der Mongolistik und Geschichte an der Universität Bonn und arbeitete an zahlreichen Projekten, wie Dschingis Khan-Ausstellung in der Bundeskunst- und Ausstellungshalle in Bonn.

Seit 1995 ist er freiberuflicher Übersetzer und Dolmetscher für Mongolisch, Russisch und Deutsch.

Seit 1998 ist er Sprachlehrer für Mongolisch und Landesanalyse-Tutor für die Mongolei bei der GIZ in Bad Honnef tätig.

IMPRESSUM

AUTOR :	Purev Erdenesukh
BERATUNG:	OYUN ISHDORJ
TONAUFNAHMEN:	MARCIA CABRERA
SPRECHER:	PUREV ERDENESUKH, UYANGAKHISHIG GONCHIGDORJ, BAYASAL BOLD
FOTOS:	PUREV ERDENESUKH, FRANK VOSSEN

COPYRIGHT

Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH
AIZ Akademie für Internationale Zusammenarbeit

Bad Honnef, Oktober 2012

- Ersterstellung 1997

Vorwort

Unser Grundkurs will Sie dabei unterstützen, einen ersten Einblick in eine der Sprachen des Landes zu gewinnen, in dem Sie für längere Zeit leben und arbeiten werden. Natürlich kann das Ziel eines einwöchigen Kurses nicht das Erreichen einer umfassenden Kommunikationskompetenz sein. Im Arbeitskontext sprechen Sie ohnehin eine der Verkehrssprachen der Region oder des Landes.

Auch geringe Kenntnisse einer Landessprache tragen nicht unerheblich zur Intensivierung des Kontaktes mit Ihren Kooperationspartnern bei. Sie signalisieren Ihrem Gesprächspartner Interesse und Respekt für seine Kultur. Einfache Redewendungen dienen häufig als entscheidender Türöffner in ersten Begegnungen. Sie schaffen Vertrauen und erleichtern die Verständigung.

Unsere Lehrkräfte sind in der Regel Muttersprachler aus dem Land oder der Region. So ist der Unterricht selbst bereits eine interkulturelle Begegnung, in der Sie gemeinsam auch die Unterschiedlichkeit sprachlicher Konventionen in interkulturellen Kommunikationssituationen reflektieren können.

Im Grundkurs erwerben Sie erste wichtige, auf das Partnerland zugeschnittene Redewendungen für Alltagssituationen. Sie verschaffen sich einen Überblick über Merkmale und strukturelle Besonderheiten der Sprache und trainieren wichtige Phänomene der Aussprache. Sie lernen mit Hilfe des Kurses die ganz wesentlichen anfänglichen Schritte in der Landessprache zu gehen, und vielleicht ist Ihr Interesse an der Sprache so stark geweckt, dass Sie auch nach der Ausreise weiter am Ball bleiben wollen.

Die neun Einheiten dieses Grundkurses umfassen Dialoge und Redewendungen sowie Wortlisten, knapp gehaltene Übersichten zu den wichtigsten grammatikalischen Phänomenen, interkulturelle Hinweise und einen Übungsteil mit Lösungsschlüssel. Eine CD mit den Aufnahmen der Dialoge, der Redemittel und Übungen zum Hörverstehen unterstützt Sie beim Selbststudium.

Viel Erfolg und viel Spaß beim Erlernen der Sprache und beim Gewinnen von Einblicken in die Kultur Ihres Partnerlandes!

Ihr Sprachenteam

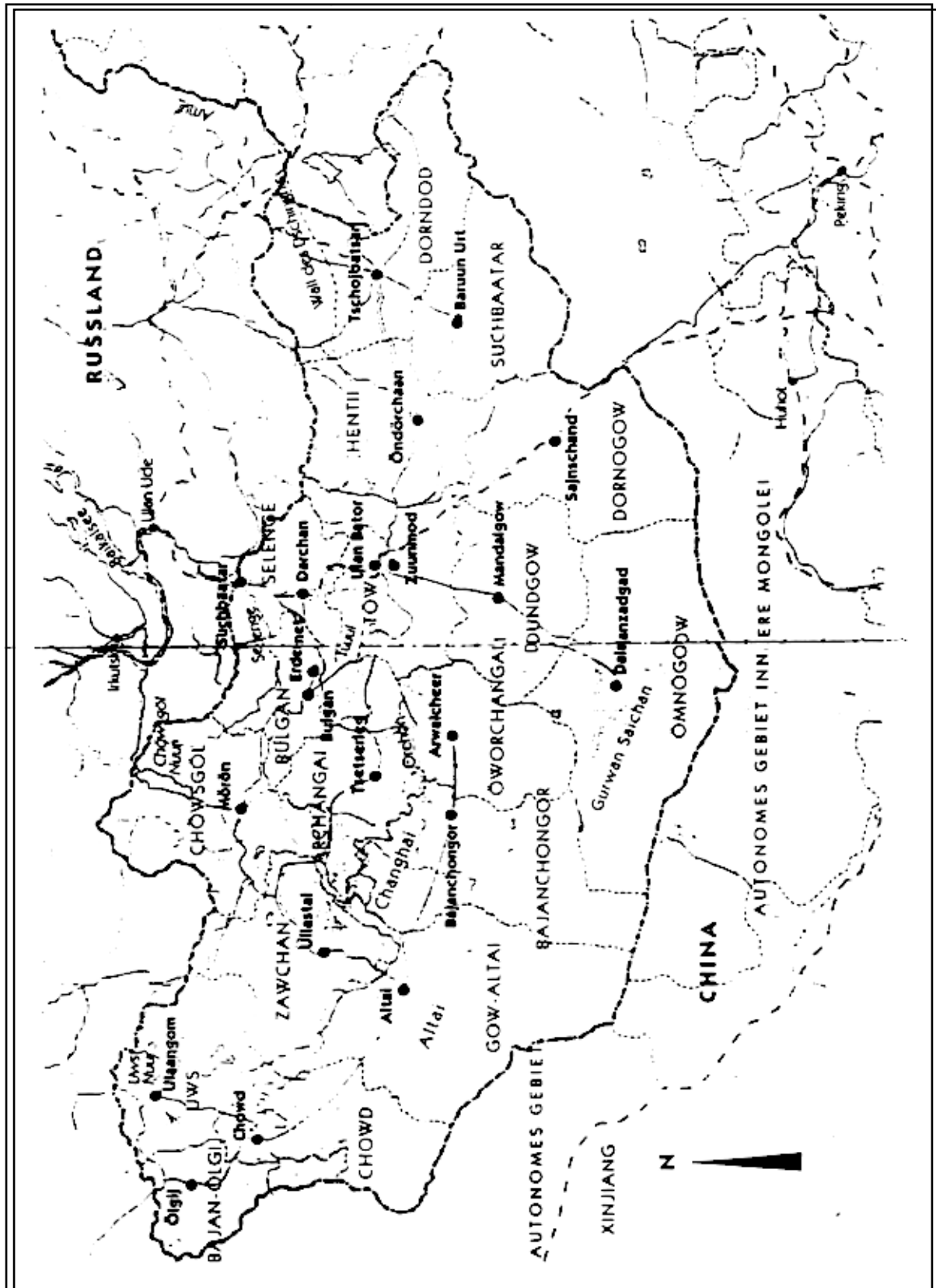
Inhaltsverzeichnis

Inhalt	Seite
Wo spricht man Mongolisch?	5
Mongolisches Alphabet	6
Einige Informationen zum Mongolischen	8
Mongolische Schrift	8
Zur Lautlehre	8
Betonung	8
Vokale	8
Sechs Hilfsvokale	9
Diphthonge	9
Härte- und Weichheitszeichen	9
Konsonanten	10
Vokalharmonie	10
Einheit 1: Erste Kontakt	11
Redemittel: Begrüßung, nach dem Befinden fragen,	
Vorstellung, sich bedanken	12
Dialog: Willkommen in der Mongolei	14
Hinweise auf sprachliche und kulturelle Besonderheiten	16
Grammatik: Satzbau, Fragesätze, allgemeine Vergangenheitsform	
des Verbs, Vokalharmonie	17
Übungen	18
Wortliste	20
Einheit 2: Begegnung	22
Redemittel	23
Dialog: Sie sprechen gut Mongolisch	24
Hinweise auf sprachliche und kulturelle Besonderheiten	25
Grammatik: Nomen, Verbalnomen auf -даг, -дог, -дэг, -дөг,	
Verneinungsform des Verbs	26
Zahlen, Jahreszeiten, Monate, Wochentage, Tage, Tageszeiten	27
Übungen	28

Wortliste	30
Einheit 3: Einladung	32
Redemittel: Am Telefon	33
Dialog: Einladung zum Essen	34
Hinweise auf sprachliche und kulturelle Besonderheiten	36
Grammatik: Gegenwartsform des Verbs, Modalverben „dürfen, möchte“, Uhrzeit, Personalpronomen	37
Übungen	39
Wortliste	42
Einheit 4: Essen und Trinken	43
Redemittel	44
Dialog: Im Restaurant	45
Hinweise auf sprachliche und kulturelle Besonderheiten	47
Grammatik: Zukunftsform des Verbs, der Begriff „etwas haben“	48
Übungen	49
Wortliste	53
Einheit 5: Einkaufen	55
Redemittel	56
Dialog: Auf dem Markt	57
Hinweise auf sprachliche und kulturelle Besonderheiten	58
Grammatik: Bestimmendes vor dem Bestimmten	59
Übungen	60
Wortliste	65
Einheit 6: Orientierung	67
Redemittel	68
Dialog: Nach dem Weg fragen	69
Hinweise auf sprachliche und kulturelle Besonderheiten	71
Grammatik: Präpositionen	72
Übungen	73
Wortliste	77

Einheit 7: Arztbesuch	79
Redemittel	80
Dialog: Mich hat es auch erwischt	82
Grammatik: Modalverben „sollen, müssen“, Zugehörigkeit	
Zum Subjekt des Satzes	84
Übungen	85
Wortliste	88
Einheit 8: Im Friseursalon	90
Redemittel	91
Dialog: Wo ist der Friseur?	92
Grammatik: Vergangenheitsform des Verbs auf -лаа, -лоо, -лээ, -лөө,	
der Begriff „etwas veranlassen“	94
Übungen	95
Wortliste	98
Einheit 9: Naadam-Fest	99
Redemittel	100
Dialog: Wo findet das Naadam-Fest statt?	101
Grammatik: Modalverben „können, mögen“	104
Übungen	105
Wortliste	107
Zusatzdialoge:	109
Dialog 1: Begegnung	110
Dialog 2: Wo gehen Sie hin?	111
Dialog 3: Haben Sie Zeit?	112
Dialog 4: Im Büro	113
Dialog 5: Wohnungssuche	114
Zusatzübungen	115
Lösungen	120
Wörterverzeichnis	128
Mongolisch – Deutsch	129
Deutsch – Mongolisch	145

Wo spricht man Mongolisch ?

Mongolisches Alphabet

Druck-schrift	Schreib-schrift	Entspre-chungen	Beispiel
А а	ᠠ ᠠ	a	авах
Б б	ᠪ ᠪ	b	баасан
В в	ᠪᠢ ᠪᠢ	w	вэ
Г г	ᠭ ᠭ	g	гэр
Д д	ᠳ ᠳ	d	дэлгүүр
Е е	ᠡ ᠡ	je	ер
Ё ё	ᠡᠭ ᠡᠭ	jo	ёотон
Ж ж	ᠵ ᠵ	dsch	жар
З з	ᠵᠠ ᠵᠠ	dz	зургаа
И и	ᠢ ᠢ	i	би
- й	- ᠶ	j	найм
К к	ᠬ ᠬ	k	кино
Л л	ᠯ ᠯ	l	дал
М м	ᠮ ᠮ	m	МОНГОЛ
Н н	ᠨ ᠨ	n	нэг
О о	ᠣ ᠣ	o	ДОЛОО

Druck- schrift	Schreib- schrift	Entspre- chungen	Beispiel
Ө ө	Ө ө	ö	төгрөг
П п	П п	p	пүрэв
Р р	Р р	r	ирэх
С с	С с	ß	сайхан
Т т	Т т	t	та
У у	У у	o → u	ус
Ү ү	Ү ү	u	үг
Ф ф	Ф ф	f	кофе
Х х	Х х	h	хэл
Ц ц	Ц ц	c/z	цаг
Ч ч	Ч ч	tsch	чадах
Ш ш	Ш ш	sch	ширээ
Щ щ	Щ щ		<i>fast nie benutzt</i>
Ъ ъ	Ъ		<i>selten benutzt</i>
Ы ы	Ы ы	i	таны
Ь ь	Ь		тавь
Э э	Э э	e	эхнэр
Ю ю	Ю ю	ju	юу
Я я	Я я	ja	ямар

Einige Informationen zum Mongolischen

Nach der traditionellen Einteilung zählt das Mongolische zu den sogenannten agglutinierenden Sprachen. Die wichtigsten Merkmale der Agglutination sind darin zu sehen, daß die meisten grammatischen Bedeutungen durch Suffixe ausgedrückt werden, die an den Stamm „angeklebt“ werden, ohne daß dieser verändert wird, und jedes Suffix jeweils nur eine grammatische Bedeutung ausdrückt.

Durch den vorliegenden Kursus wird die qalqa-mongolische Sprache vermittelt. Das ist die Nationalsprache der Mongolischen Republik, die von mehr als 2 Millionen Mongolen gesprochen wird.

Auf Grund verschiedener Ähnlichkeiten, vor allem in der Lexik und Grammatik, faßt man die mongolischen, türkischen und mandschurisch-tungusischen Sprachen unter der Bezeichnung „Altäische Sprache“ zusammen.

Mongolische Schrift

Die alte mongolische Schrift geht auf die Schrift der Uiguren, eines alttürkischen Volkes, zurück. Daher auch der Name Uigurisch-Mongolisch.

Offiziell wird in der Republik Mongolei seit 1946 das neue Alphabet, das auf der Grundlage des Kyrillischen basiert, benutzt. Zugleich wird auch die uigurisch-mongolische Schrift verwendet.

Zur Lautlehre

Betonung

Im Mongolischen wird in der Regel die erste Silbe betont, wenn in den folgenden Silben keine langen Vokale (Doppelbuchstaben) auftreten.

Ist in einem Wort eine lange Silbe, dann wird diese betont.

In Wörtern mit mehreren langen Silben wird jeweils die erste lange Silbe betont.

Silben mit Diphthongen werden im allgemeinen wie lange Silben behandelt.

Vokale

Alle mongolischen Vokale sind kurz, wenn sie nicht verdoppelt sind. Länge und Kürze der Vokale sind ausschlaggebend für Verständlichkeit und Bedeutung.

Es gibt 7 Grundvokale:

а	kurz wie in Apfel	аа	lang wie in Sahne
о	kurz wie in Ochse	оо	offenes o, aber lang
у	kurz wie in Ulm	уу	u, aber etwas hinten und lang
э	kurz wie in oben	ээ	lang wie in Beete
ө	zwischen o und ö	өө	gerundetes, langes u
ү	kurz wie in Bund	үү	lang wie in Kuh
и	kurz wie in bitten	ий	lang wie in Wiese

6 Hilfsvokale:

a) 2 einfache: ы und й.

b) 4 zusammengesetzte: я, ё, е, ю.

sind aus Konsonant und Vokal zusammengesetzt und bilden jeweils eine ganze Silbe.

Diphthonge

Im Mongolischen gibt es 8 Diphthonge:

ай	wie in Ei	айраг - Kumys
ой	wie in neu	ойлгох - verstehen
уй	wie in Ui!	уйдах - sich langweilen
үй	gesprochen: ui	үгүй - nein
уа	gesprochen: ua	гуанз - Kantine
уай	wie engl. „why“ (W)	гуай - (Anredeform: Herr oder Frau)
иа	wie in ja	тахиа - Huhn
иу	wie engl. „you“	хариу - Antwort
эй	wie in „ey!“	эрэгтэй - männlich

Härte- und Weichheitszeichen: ь, ъ

Beide treten als Trennungszeichen auf. Sie kommen nur nach den Konsonanten vor und beeinflussen die Aussprache des jeweiligen Konsonanten, z. B.: тав (fünf) - тавь (fünfzig).

Konsonanten

б	wie in B aum
в	W ache
г	G arten
д	d ein
ж	J eans
з	Z one
к	K ino
л	L otto
м	M itte
н	N ummer
п	P ass
р	stark gerolltes r
с	muß
т	teuer
ф	F abrik
х	H aar
ц	Z eitung
ч	Deutsch ch
ш	S cherz

Vokalharmonie

Die mongolischen Vokale werden unterteilt in:

hintere Vokale: а, о, у,

vordere Vokale: э, ө, ү,

den neutralen Vokal: и

Entsprechend dem Gesetz der Vokalharmonie dürfen in einem Wort entweder nur Vokale der hinteren Reihe oder nur Vokale der vorderen Reihe stehen. Der neutrale Vokal и kann mit beiden Vokalklassen in Verbindung treten. Diese Regel ist sehr wichtig bei den Deklinationen oder Konjugationen (Beugung der Hauptwörter und Tätigkeitswörter).

Einheit 1

Erste Kontakte

Begrüßungen verstehen und darauf reagieren

wichtige Grußformen kennen und anwenden

nach dem Befinden fragen

sich vorstellen

Name

Herkunft und Wohnort

Familienstand

Beruf

Angaben zur Arbeit verstehen und machen

sich bedanken

sich verabschieden

Einheit 1

Erste Kontakte

Redemittel

Begrüßung

Guten Tag!
Gut sein Fragepartikel ?

Сайн байна уу?

Guten Tag! (*Antwort*)

Сайн. Сайн байна уу?

Hallo!

Сайн уу?

Hallo! (*Antwort*)

Сайн. Сайн уу?

Auf Wiedersehen!
Freude-mit!

Баяртай

Auf Wiedersehen! (*Antwort*)

Баяртай

Nach dem Befinden fragen

Wie geht es Ihnen gesundheitlich?
Ihr Körper ...

Таны бие сайн уу?

Wie geht es Ihrer Frau / Ihrem Mann?
Ihre Ehefrau / Ihr Ehemann ...

Таны эхнэр / нөхөр сайн уу?

Wie geht es Ihren Kindern?
Ihre Kinder ...

Таны хүүхдүүд сайн уу?

Vorstellung

Wie ist Ihr Name?

Ihr Name wer Fragepartikel ?

Таны нэр хэн бэ?

Mein Name ist ...

Mein Name ...

Миний нэр ...

Woher kommen Sie?

Sie woher gekommen Fragepartikel?

Та хаанаас ирсэн бэ?

Ich komme aus Deutschland.

Ich Deutschland-aus gekommen.

Би Германаас ирсэн.

Sind Sie verheiratet?

Sie Familie-mit Fragepartikel?

Та гэр бүлтэй юү?

Ich bin verheiratet

Ich Familie-mit.

Би гэр бүлтэй.

Ich bin nicht verheiratet.

Ich Familie-ohne.

Би гэр бүлгүй.

Ich wohne in

Ich ...-in wohnen.

Би ...т амьдардаг.

Ich arbeite in

Ich ...-in arbeiten.

Би ...т ажилладаг.

Das ist mein/e Ehemann / Ehefrau.

Энэ миний нөхөр / эхнэр.

Was sind Sie von Beruf?

Sie welcher Beruf-mit Fragepartikel?

Та ямар мэргэжилтэй вэ?

Ich

Би

Sich bedanken

Danke schön!

Баярлалаа

Vielen Dank!

Их баярлалаа

Bitte schön.

Зүгээр

Keine Ursache.

Зүгээр зүгээр

Entschuldigen Sie bitte!

Уучлаарай

Dialog

Willkommen in der Mongolei - Монголд тавтай морилно уу!

Foto: Frank Voßen

Herr Schulz kommt als Mediziner in die Mongolei. Er wird am Flughafen von einem Vertreter des Ministeriums empfangen. Der heißt Bat.

B:	Сайн байна уу?	Guten Tag!
Sch:	Сайн. Сайн байна уу?	Guten Tag!
B:	Сайн. Та Шульц гуай юу?	Gut. Sind Sie Herr Schulz?
Sch:	Тийм. Миний нэр Шульц.	Ja. Mein Name ist Schulz.
B:	Миний нэр Бат.
Та сайн ирсэн үү?	Mein Name ist Bat.
Sind Sie gut angekommen?
Sch:	Тийм. Баярлалаа.	Ja. Danke.

Im Auto unterhalten sie sich weiter:

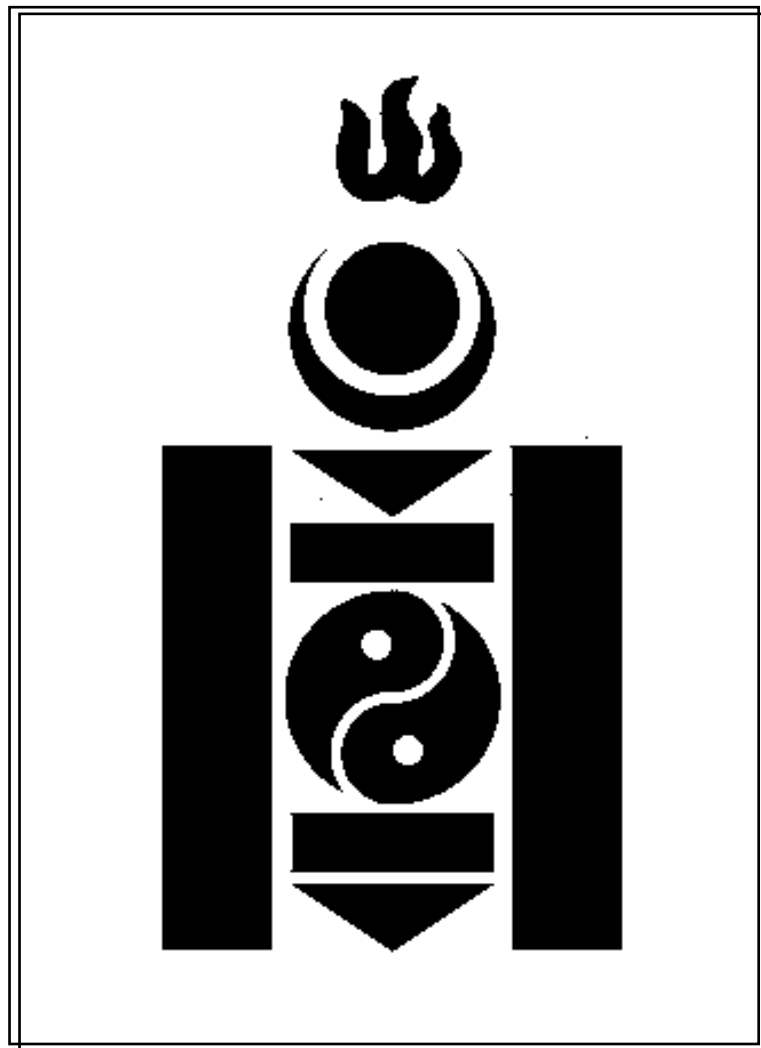
B:	Та хаанаас ирсэн бэ?	Woher kommen Sie?
Sch:	Би Бонноос ирсэн. Та Улаанбаатарт амьдардаг уу?	Ich komme aus Bonn. Wohnen Sie in Ulaanbaatar?
B:	Тийм. Та гэр бүлтэй юү?	Ja. Sind Sie verheiratet?
Sch:	Үгүй. Та гэр бүлтэй юү?	Nein. Sind Sie verheiratet?
B:	Тийм. Би гэр бүлтэй. Би хоёр хүүхэдтэй.	Ja. Ich bin verheiratet. Ich habe zwei Kinder.
Sch:	Та ямар мэргэжилтэй вэ?	Was sind Sie von Beruf?
B:	Би багш. Та ямар мэргэжилтэй вэ?	Ich bin Lehrer. Was sind Sie von Beruf?
Sch:	Би эмч.	Ich bin Arzt.
B:	Бид ирлээ. Энэ таны зочид буудал.	Wir sind angekommen / Wir sind da. Das ist Ihr Hotel.
Sch:	Баярлалаа.	Danke schön!
B:	Зүгээр. Баяртай.	Bitte schön. Auf Wiedersehen!
Sch:	Баяртай.	Auf Wiedersehen!

Hinweise auf sprachliche und kulturelle Besonderheiten

Begrüßungen spielen eine große Rolle in den zwischenmenschlichen Beziehungen in der Mongolei. Am Anfang einer jeder Unterhaltung stehen sie. Zu jeder Tageszeit sagt man einfach „Сайн байна уу?“, d.h. man unterscheidet nicht zwischen „Guten Morgen!“, „Guten Tag!“, „Guten Abend!“. Nach der Begrüßung folgt sofort die Frage „Сонин юу байна вэ? - Was gibt es Neues?“

Die Mongolen nennen sich grundsätzlich bei ihren Vornamen. Die höfliche Anredeform ist: Vorname + гуай, und zwar gleich bei Damen und Herren.

Bei der Begrüßung gibt man sich die rechte Hand. Man erkundigt sich nach dem Befinden der Familie: Frau / Mann und Kindern. Auf dem Lande fragt man auch nach dem Vieh.

СОЁМБО - ist das Wahrzeichen des mongolischen Volkes. Es symbolisiert das Streben des Volkes nach Unabhängigkeit und Freiheit. Man findet es auch im ersten Feld der Nationalflagge.

Grammatik

Satzbau

In einem mongolischen Satz steht das Verb immer am Satzende.

z.B.: Би Германаас **ирсэн**. Ich bin aus Deutschland gekommen.

Fragesätze

Ja-nein-Fragen werden mit den Fragepartikeln **yy, үү / юу, юү** gebildet, indem man diese dem Prädikat des entsprechenden Aussagesatzes nachstellt.

Юу, юү benutzt man, wenn das vorhergehende Wort auf einen langen Vokal oder Diphthong endet.

z.B.: Та гэр бүлтэй **юү?** Sind Sie verheiratet?

Bei den **W-Fragen** wird die Partikel **бэ, вэ** verwendet.

z.B.: Та **хаанаас** ирсэн **бэ?** Woher sind Sie gekommen?
Та **ямар** мэргэжилтэй **вэ?** Was sind Sie von Beruf?

Vergangenheit des Verbs (Tätigkeitswort)

Sie wird mit Hilfe der Nachsilben **-сан, -сэн, -сон, -сөн** gebildet, die an den Stamm des Verbs „angeklebt“ (agglutiniert) werden.

z.B.: nehmen: авах: ав + **сан** = авсан
kommen: ирэх: ир + **сэн** = ирсэн

Vokalharmonie

hintere Vokale	а	о	у
mittlerer Vokal	и		
vordere Vokale	э	ө	ү

Übungen:

1. Ordnen Sie richtig zu:

1) Сайн байна уу?	a) Bitte schön
2) Тийм	b) Danke
3) Баярлалаа	c) Nein
4) Сайн	d) Auf Wiedersehen
5) Үгүй	e) Ja
6) Баяртай	f) Gut
7) Сайн уу?	g) Guten Tag
8) Зүгээр	h) Hallo

2. Was hören Sie: - o oder - ө, - y oder - ү ?

уул	хол	суу	ус
үүл	хөл	сүү	үс

3. Hören Sie die Sätze und kreuzen Sie an, ob sie richtig ausgesprochen sind:

	Зөв	Буруу
1) Та хаанаас ирсэн бэ?		
2) Би гэр бүлтэй.		
3) Би Улаанбаатарт амьдардаг.		
4) Таны нэр хэн бэ?		
5) Баярлалаа.		

4. Finden Sie die passenden Paare:

1) Сайн байна уу?	a) Үгүй
2) Баярлалаа	b) Баяртай
3) Тийм	c) Зүгээр
4) Таны	d) Миний

5. Bilden Sie die Vergangenheitsformen von diesen Verben:

- 1) sein: байх
- 2) kommen: ирэх
- 3) wohnen: амьдрах
- 4) arbeiten: ажиллах

6. Beantworten Sie die Fragen:

- 1) Таны нэр хэн бэ?
- 2) Та хаанаас ирсэн бэ?
- 3) Та гэр бүлтэй юү?
- 4) Сайн байна уу?
- 5) Та ямар мэргэжилтэй вэ?

7. Wie schreibt man das auf mongolisch?

Guten Tag
Danke
Bitte schön
Auf Wiedersehen
Herr Bat

8. Stellen Sie sich auf mongolisch vor:

Begrüßen Sie!
Nennen Sie Ihren Namen!
Sagen Sie, woher Sie kommen!
Nennen Sie Ihren Familienstand!
Nennen Sie Ihren Beruf!
Sagen Sie, wo Sie arbeiten!
Bedanken und verabschieden Sie sich!

Wortliste

ажилладаг (ажиллах)	arbeiten
амьдардаг (амьдрах)	wohnen
багш	Lehrer
байна (байх)	sein
баярлалаа	danke schön
баяртай	(Auf Wiedersehen); froh
би	ich
бид	wir
бие	Körper
буудал	Station, Stelle
буруу	falsch
бэ / вэ	(Fragepartikel)
гуай	(Anredeform: Herr / Frau)
гэр	Jurte; Zuhause
гэр бүл	Familie
зочид (зочин)	Gäste (Gast)
зочид буудал	Hotel
зөв	richtig
зүгээр	bitte schön; keine Ursache
ирсэн (ирэх)	gekommen (kommen)
миний	mein/e
морилно уу (морилох)	willkommen (sich begeben)
мэргэжил	Beruf
нөхөр	Ehemann; Genosse
нэр	Name
сайн	gut
суу (суух)	sich setzen; sitzen
сүү	Milch
та	Sie (höfliche Form)
тавтай	angenehm

таны	Ihr/e
тийм	ja
ус	Wasser
уу	(Fragepartikel)
уул	Berg
уучлаарай	Entschuldigen Sie bitte!
үгүй	nein
үс	Haar
үү	(Fragepartikel)
үүл	Wolke
хаанаас	woher
хоёр	zwei
хол	weit
хөл	Bein
хүүхдүүд (хүүхэд)	Kinder (Kind)
хэн	wer
эмч	Arzt
энэ	das hier, dieses
эхнэр	Ehefrau
юу, юү	(Fragepartikel); was
ямар	welche/r/s

Einheit 2

Begegnung

sich über sprachliche Schwierigkeiten äußern

bitten, langsamer zu sprechen oder zu wiederholen

sagen, daß man nicht verstanden hat

nach der Beherrschung von Fremdsprachen fragen

Einheit 2

Begegnung

Redemittel

Sind Sie gut angekommen?
Sie gut angekommen Fragepartikel?

Та сайн ирсэн үү?

Sie sprechen gut ... *.(eine Sprache)*
Sie Sprache-durch gut sprechen.

Та ... хэлээр сайн ярьж байна.

Wo haben Sie ... Sprache gelernt?
Sie ... Sprache wo gelernt Fragepartikel?

Та ... хэлийг хаана сурсан бэ?

Entschuldigung!

Уучлаарай.

Ich habe Sie nicht verstanden.
Ich Sie verstanden-nicht

Би таныг ойлгосонгүй.

Sagen Sie (es) bitte noch einmal.
Sie noch einmal sagen-bitte.

Та дахиад хэл дээ.

Welche andere Sprachen sprechen Sie noch?
Sie andere welche Sprache-durch sprechen Fr.p.?

Та өөр ямар хэлээр ярьдаг вэ?

Sprechen Sie bitte langsam!
Sie langsam sprechen-bitte.

Та удаан ярь даа.

Sprechen Sie Englisch?
Sie Englisch-durch sprechen Fragepartikel?

Та англиар ярьдаг уу?

Dialog

Sie sprechen gut Mongolisch - Та монголоор сайн ярьж байна.

Herr Schulz soll als Berater im Ministerium arbeiten. Zu Beginn seiner Tätigkeit wird er dem Minister vorgestellt.

Sch: Сайн байна уу?

Guten Tag!

M: Сайн. Та сайн ирсэн үү?

Guten Tag! Sind Sie gut angekommen?

Sch: Сайн. Баярлалаа.

Gut. Danke schön!

M: Та монголоор сайн ярьж байна.

Sie sprechen gut Mongolisch.

Sch: Би монголоор бага ярьдаг.

Ich spreche ein bißchen Mongolisch.

M: Та монгол хэлийг хаана сурсан бэ?

Wo haben Sie Mongolisch gelernt?

Sch: Уучлаарай. Би таныг ойлгосонгүй.

Entschuldigung, ich habe Sie nicht verstanden.

Та дахиад хэл дээ.

Sagen Sie (es) bitte noch einmal.

M: Та монгол хэлийг хаана сурсан бэ?

Wo haben Sie Mongolisch gelernt?

Sch: Германд.

In Deutschland.

M: Та өөр ямар хэлээр ярьдаг вэ?

Welche Sprachen sprechen Sie noch?

Sch: Та удаан ярь даа.

Sprechen Sie bitte langsam.

M: Та өөр ямар хэлээр ярьдаг вэ?

Welche Sprachen sprechen Sie noch?

Sch: Англиар, орсоор.

Englisch, Russisch.

Та англиар ярьдаг уу?

Sprechen Sie Englisch?

M: Би англиар бага ярьдаг.

Ich spreche ein bißchen Englisch.

Hinweise auf sprachliche und kulturelle Besonderheiten

Während der sozialistischen Zeiten war in der Mongolei die erste Fremdsprache Russisch. Daher sprechen sehr viele, die jetzt über 25 sind, Russisch. Jetzt lernt man in der Schule als erste Fremdsprache Englisch. Danach kommen auch Chinesisch, Koreanisch, Deutsch, Japanisch und Französisch. Eine ungewöhnliche Vielzahl von Mongolen spricht auch Deutsch, weil viele noch in der ehemaligen DDR studiert oder eine Ausbildung gemacht haben.

Grammatik

Nomen (Hauptwort)

Im Mongolischen gibt es keinen Artikel.

Es gibt 7 Deklinationen. Sie alle werden mit Hilfe der Suffixen (Endsilben) gebildet. Dabei wird der Stamm des Wortes nicht verändert.

	Suffix	Frage
Nominativ	- - -	Wer? Was?
Genitiv	-ийн, -ын, -н, -ий, -ы -ний, -ны	Wessen? Wovon?
Akkusativ	-ийг, -ыг, -г	Wen? Was?
Dativ-Lokativ	-д, -т	Wem? Wo? Wann?
Instrumental	-аар, -ээр, -оор, -өөр	Womit? Wodurch? Durch wen?
Komitativ	-тай, -тэй, -той	Mit wem zusammen? Womit?
Ablativ	-аас, -ээс, -оос, -өөс	Von wem? Woher? Seit wann?

Die Verbalnomen (von Verben abgeleitete Nomen) auf -даг, -дог, -дэг, -дөг

Diese Verbalnomen bezeichnen eine Handlung, die sich wiederholt und regelmäßig stattfindet oder sich über einen langen Zeitraum erstreckt.

z.B.: Би Боннд амьдар**даг**. (von амьдрах - wohnen, leben) Ich wohne in Bonn.

Би англиар ярьд**аг**. (von ярих - sprechen) Ich spreche Englisch.

Die Verneinungsform des Verbs

An die meisten Formen des Verbs wird das Verneinungssuffix **-гүй** angehängt.

z.B.: ойлгосон: ойлгосон**гүй** verstanden haben: nicht verstanden haben
ойлгодог: ойлгодог**гүй** immer verstehen: nie verstehen.

Zahlen

0	тэг				
1	нэг(эн)	10	арав(ан)	11	арван нэг
2	хоёр(он)	20	хорь(н)	22	хорин хоёр
3	гурав(ан)	30	гуч(ин)	33	гучин гурав
4	дөрөв(өн)	40	дөч(ин)	44	дөчин дөрөв
5	тав(ан)	50	тавь(н)	55	тавин тав
6	зургаа(н)	60	жар(ан)	66	жаран зургаа
7	долоо(н)	70	дал(ан)	77	далан долоо
8	найм(ан)	80	ная(н)	88	наян найм
9	ес(өн)	90	ер(эн)	99	ерэн ес
		100	зуу(н)	111	зуун арван нэг
		1000	мянга(н)	1111	мянга нэг зуун арван нэг

Monate

Januar	нэгдүгээр сар
Februar	хоёрдугаар сар
März	гуравдугаар сар
April	дөрөвдүгээр сар
Mai	тавдугаар сар
Juni	зургаадугаар сар
Juli	долдугаар сар
August	наймдугаар сар
September	есдүгээр сар
Oktober	аравдугаар сар
November	арван нэгдүгээр сар
Dezember	арван хоёрдугаар сар

Wochentage

Montag	нэгдэх өдөр		даваа гариг
Dienstag	хоёрдахь өдөр		мягмар гариг
Mittwoch	гуравдахь өдөр		лхагва гариг
Donnerstag	дөрөвдэх өдөр		пүрэв гариг
Freitag	тавдахь өдөр		баасан гариг
Samstag	зургаадахь өдөр	хагас сайн өдөр	бямба гариг
Sonntag	долоодахь өдөр	бүтэн сайн өдөр	ням гариг

Jahreszeiten

Frühling	хавар	Herbst	намар
Sommer	зун	Winter	өвөл

Tageszeiten

Morgen	өглөө
vormittag	үдээс өмнө
Mittag	үд
nachmittag	үдээс хойно
Abend	орой
Nacht	шөнө

Tage

vorgestern	уржигдар
gestern	өчигдөр
heute	өнөөдөр
morgen	маргааш
übermorgen	нөгөөдөр

Übungen

1. Ordnen Sie richtig zu:

1) Entschuldigung!	a) Та өөр ямар хэлээр ярьдаг вэ?
2) Sagen Sie (es) bitte noch einmal!	b) Та удаан ярь даа.
3) Ich habe Sie nicht verstanden.	c) Би таныг ойлгосонгүй.
4) Sprechen Sie bitte langsam!	d) Та дахиад хэл дээ.
5) Welche Sprachen sprechen Sie noch?	e) Уучлаарай.

2. Welche Antwort gehört zu welcher Frage?

1) Та хаанаас ирсэн бэ?	a) Би гэр бүлтэй.
2) Таны нэр хэн бэ?	b) Тийм, би англиар ярьдаг.
3) Та гэр бүлтэй юү?	c) Би эмч.
4) Та ямар мэргэжилтэй вэ?	d) Германд сурсан.
5) Та хаана монгол хэлийг сурсан бэ?	e) Миний нэр Бат.
6) Та англиар ярьдаг уу?	f) Би Германаас ирсэн.

3. Kreuzen Sie an, ob die Sätze richtig oder falsch ausgesprochen sind:

	Зөв	Буруу
1) Сайн байна уу?		
2) Та дахиад хэл дээ.		
3) Би таныг ойлгосонгүй.		

4. Hören Sie die Sätze und kreuzen Sie an, ob die Übersetzungen richtig oder falsch sind:

	Зөв	Буруу
1) Ich spreche ein bißchen Mongolisch.		
2) Sie sprechen gut Deutsch.		
3) Entschuldigung!		
4) Ich habe Sie nicht verstanden.		
5) Ich bin nicht verheiratet.		

5. Setzen Sie die fehlenden Wörter ein:

- 1) Та ирсэн бэ?
- 2) Та монгол хэлийг сурсан бэ?
- 3) Таны нэр бэ?
- 4) Та мэргэжилтэй вэ?

6. Was paßt wozu?

1) уучлаарай	a) баяртай
2) сайн	b) гэр бүлтэй
3) сайн уу	c) зүгээр
4) гэр бүлгүй	d) муу
5) тийм	e) үгүй

7. Wie schreibt man es auf mongolisch?

- 1) Sie sprechen gut Mongolisch.
- 2) Ich habe Sie nicht verstanden.
- 3) Ich spreche gut Russisch.
- 4) Ich wohne in Ulaanbaatar.
- 5) Das ist mein Hotel.

8. Antworten Sie auf die Fragen:

- 1) Та хаана монгол хэлийг сурсан бэ?
- 2) Та өөр ямар хэлээр ярьдаг вэ?
- 3) Та англиар ярьдаг уу?
- 4) Та сайн ирсэн үү?

Wortliste

англи хэл	Englisch
англиар ярьдаг (ярих)	Englisch sprechen
бага	wenig, klein, ein bißchen
бүтэн	voll
бүтэн сайн өдөр	(Sonntag)
гариг	(Wochentag); Planet
герман	Deutschland; deutsch
дахиад	noch einmal
дахь / дэх	(Ordinalzahlsuffix)
<u>дугаар</u> / дүгээр	(Ordinalzahlsuffix); <u>Nummer</u>
зун	Sommer
маргааш	morgen
монгол хэл	Mongolisch
монголоор ярьдаг (ярих)	Mongolisch sprechen
муу	schlecht
намар	Herbst
нөгөөдөр	übermorgen
ойлгосон (ойлгох)	verstanden haben (verstehen)
ойлгосонгүй	nicht verstanden haben
орой	Abend
орос хэл	Russisch
орсоор ярьдаг (ярих)	Russisch sprechen
өвөл	Winter
өглөө	Morgen
өдөр	Tag
өнөөдөр	heute
өөр	andere/r/s
өчигдөр	gestern
сар	Monat; Mond
сурсан (сурах)	gelernt haben (lernen)

таныг	Sie (Akk.)
удаан	langsam; lange Zeit
уржигдар	vorgestern
үд	Mittag
үдээс өмнө	vormittag
үдээс хойно	nachmittag
хаана	wo
хавар	Frühling
хагас	halb; Hälfte
хагас сайн өдөр	(Samstag)
харин	aber
хэл	Sprache; Zunge
хэл дээ (хэлэх)	sagen
шөнө	Nacht
ярьж (ярих)	sprechen

Einheit 3

Einladung

sich am Telefon melden

Gesprächspartner verlangen

Auskünfte verstehen

sich verabreden

die Uhrzeit erfragen und nennen

Einheit 3

Einladung

Redemittel

Am Telefon

Hallo.

Байна уу?

Hallo (Antwort).

Байна.

Darf ich mit Herrn/Frau ... sprechen?

... гуайтай ярьж болох уу?

... Herr/Frau-mit sprechen dürfen Fragepartikel?

(Er/sie) ist nicht da.

Байхгүй байна.

Wann kommt (er/sie)?

Хэзээ ирэх вэ?

Wann kommen Fragepartikel?

Um ... Uhr.

... цагт

... Uhr-um

Wer sind Sie?

Та хэн бэ?

Sie wer Fragepartikel?

Was gibt es Neues?

Сонин юу байна вэ?

Interessantes was sein Fragepartikel?

Alles beim alten.

Юмгүй, тайван.

Nichts, ruhig.

Ich möchte Sie einladen.

Би таныг уримаар байна.

Ich Sie einladen-möchte.

Haben Sie Zeit?

Та завтай юу?

Sie Zeit-mit Fragepartikel?

Um wieviel Uhr?

Хэдэн цагт?

Wieviel Uhr-um?

Dialog

Einladung zum Essen - Хоолонд урих

Herr Bat vom Ministerium will Herrn Schulz zum Essen in ein Restaurant einladen. Er ruft ihn deshalb an.

B: Байна уу?

Hallo (am Telefon).

X: Байна.

Hallo.

B: Шульц гуайтай ярьж болох уу?

Darf (ich) mit Herrn Schulz sprechen?

X: Шульц гуай байхгүй байна.

Herr Schulz ist nicht da.

B: Хэзээ ирэх вэ?

Wann kommt (er)?

X: Нэг цагт ирнэ.

(Er) kommt um 1.00 Uhr.

B: Баярлалаа. Баяртай.

Danke. Auf Wiederhören (Auf Wiedersehen)!

X: Баяртай.

Auf Wiederhören!

Wenig später ...

B:	Байна уу?	Hallo.
Sch:	Байна.	Hallo.
B:	Шульц гуайтай ярьж болох уу?	Darf ich mit Herrn Schulz sprechen?
Sch:	Би Шульц байна. Та хэн бэ?	Ich bin Schulz. Wer sind Sie?
B:	Би Бат байна. Сайн байна уу?	Ich bin Bat. Guten Tag!
Sch:	Сайн. Сайн байна уу? Сонин юу байна вэ?	Guten Tag! Was gibt es Neues?
B:	Юмгүй, тайван. Би таныг хоолонд уримаар байна. Та завтай юу?	Alles beim alten. Ich möchte Sie zum Essen einladen? Haben Sie Zeit?
Sch:	Би завтай. Хэдэн цагт?	Ich habe Zeit. Um wieviel Uhr?
B:	Хоёр цагт болох уу?	Darf es um 2 Uhr sein?
Sch:	Болно. Баярлалаа.	Ja. Danke schön.
B:	Баяртай.	Auf Wiederhören!

Hinweise auf sprachliche und kulturelle Besonderheiten

Mongolen sprechen sehr oft Einladungen aus. Wenn ein fester Termin vorgeschlagen wird, kann man davon ausgehen, daß es eine wirkliche Einladung ist.

Wenn man zu jemandem nach Hause eingeladen ist, bringt man unbedingt ein kleines Geschenk mit. Dabei muß man besonders auf die Kinder achten.

Wenn Sie bei Ihnen Kinder zu Besuch hatten, müssen Sie zum Abschied ein kleines Geschenk mitgeben, z.B. Süßigkeiten, Kugelschreiber etc.

Foto: Frank Voßen

Grammatik

Gegenwartsform des Verbs

Nach dem Stamm des Verbs wird mit Hilfe der Nachsilben **-ж, -ч** und des Hilfsverbs **байна** die Gegenwartsform des Verbs gebildet.

z.B.: Ich komme: ирэх: би ир + **ж байна** = би ирж байна.
Ich gehe: явах: би яв + **ж байна** = би явж байна.

Modalverben „dürfen, möchte“

Das Modalverb „**dürfen**“ im Deutschen wird im Mongolischen mit Hilfe der Nachsilben **-ж, -ч** gebildet, die an den Stamm des Verbs „angeklebt“ werden, plus das Wort **болох** (werden).

z.B.: sprechen dürfen: ярих: ярь + **ж болох** = ярьж болох
kommen dürfen: ирэх: ир + **ж болох** = ирж болох

Das Modalverb „**möchte**“ wird mit Hilfe des Suffixes **-маар, -моор, -мээр, -мөөр** und des Verbs **байна** gebildet.

z.B.: einladen möchte: урих: ури + **маар байна** = уримаар байна
kommen möchte: ирэх: ир + **мээр байна** = ирмээр байна

Uhrzeit

Хэдэн цаг болж байна вэ? - Wie spät ist es?

1:00	нэг цаг
2:15	хоёр цаг арван таван минут
3:30	гурван цаг гучин минут гурав хагас (halb vier)
4:50	дөрвөн цаг тавин минут таван цагт арван минут дутуу байна (10 vor fünf)
6:04	зургаан цаг өнгөрч байна (kurz nach sechs)
6:56	долоон цаг болж байна (kurz vor sieben)

Personalpronomen (persönliche Fürwörter)

Singular :

NOM:	би / ich	чи / du	та / Sie	тэр / er, sie, es
GEN*:	миний*	чиний*	таны*	тэрний/түүний*
AKK:	намайг	чамайг	таныг	тэрийг/түүнийг
DAT-LOK:	надад	чамд	танд	тэрэнд / түүнд
INSTR:	надаар	чамаар	танаар	тэрүүгээр / түүнээр
KOM:	надтай	чамтай	тантай	тэрэнтэй / түүнтэй
ABL:	надаас	чамаас	танаас	тэрнээс / түүнээс

Plural :

NOM:	бид / wir	та нар / ihr	тэд / sie
GEN*:	бидний / манай*	та нарын / танай *	тэдний
AKK:	биднийг	та нарыг	тэднийг
DAT-LOK:	бидэнд	та нарт	тэдэнд
INSTR:	биднээр	та нараар	тэднээр
KOM:	бидэнтэй	та нартай	тэдэнтэй
ABL:	биднээс	та нараас	тэднээс

* im Genitiv besitzanzeigender Sinn

Übungen

1. Ordnen Sie richtig zu:

1) Та завтай юу?	a) Was gibt es Neues?
2) Хэдэн цагт?	b) Wer sind Sie?
3) Та хэзээ ирэх вэ?	c) Um wieviel Uhr?
4) Та хэн бэ?	d) Wann kommen Sie?
5) Сонин юу байна вэ?	e) Haben Sie Zeit?

2. Welche Antwort gehört zu welcher Frage?

Та завтай юу?	a) Би Бат байна.
Бат гуай хэзээ ирэх вэ?	b) Байхгүй байна.
Шульц гуайтай ярьж болох уу?	c) Долоон цагт ирнэ.
Сонин юу байна вэ?	d) Би завгүй байна.
Та хэн бэ?	e) Юмгүй, тайван.

3. Hören Sie die Zahlen und notieren Sie:

a)	d)	g)	j)
b)	e)	h)	k)
c)	f)	i)	l)

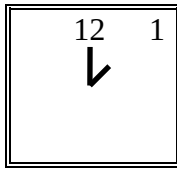
4. Schreiben Sie es auf mongolisch:

- 1) Herr Bat ist nicht da.
- 2) Ich möchte Sie zum Essen einladen.
- 3) Geht es um 3.00 Uhr?
- 4) Darf ich mit Bat sprechen?

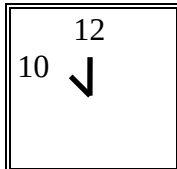
5. Setzen Sie die fehlenden Pronomen ein:

- 1) нэр хэн бэ?
- 2) Би хоолонд урьж болох уу?
- 3) Энэ эхнэр Туяа.
- 4) хэн бэ?
- 5) завтай.

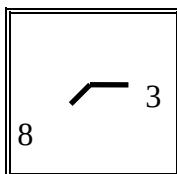
6. Wie heißt es auf mongolisch?

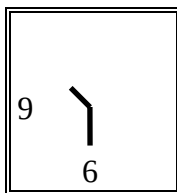
a)

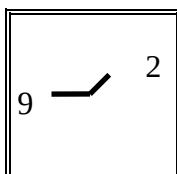
b)

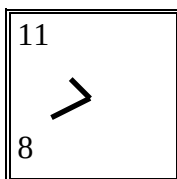
c)

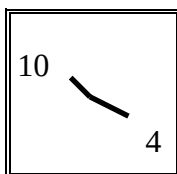
d)

e)

f)

g)

kurz nach drei

h)

kurz vor vier

i)

7. Setzen Sie die richtigen Endungen ein:

- 1) Бид Герман..... ирсэн.
- 2) Миний эхнэр..... нэр Туяа.
- 3) Би орос..... ярьдаг.
- 4) Би Монгол..... ажилладаг.
- 5) Та ямар мэргэжил..... вэ?
- 6) Би та..... сайн ойлгосонгүй.
- 7) Бат хоёр цаг..... ирнэ.
- 8) Би та..... хоолонд уримаар байна.
- 9) Та зав..... юу?

8. Ergänzen Sie den Dialog:

- B: Сайн байна уу?
- S:
- B: Сайн. Сонин юу байна вэ?
- S:
- B: Юмгүй, тайван. Таны эхнэр, хүүхэд сайн уу?
- S:
- B: Сайн. Та хэзээ Германаас ирсэн бэ?
- S:
- B: Та сайн ирсэн үү?
- S:
- B: За баяртай.
- S:

Wortliste

байна (байх)	ist; sein werden (sein)
байхгүй	nicht da, nicht hier; nicht vorhanden sein
болох	werden; dürfen
дутуу	(fehlend)
зав	zu Verfügung stehende Zeit
завгүй	keine Zeit haben
завтай	Zeit haben
өнгөрч (өнгөрөх)	vorbei sein
сонин	Interessantes; Zeitung
тайван	ruhig
танай	Ihr/e; euer/e
та нар	ihr
тэр	jener; er/sie/es
тэд	sie (Plural)
уримаар (урих)	einladen
хоол	Essen, Speise
хэд(эн)	wieviel
хэзээ	wann
цаг	Uhr; Stunde; Zeit
чи	du
юм	Sache, Ding, etwas
юмгүй	nichts
юу	was; (Fragepartikel)
явах	gehen; fahren

Einheit 4

Im Restaurant

nach einem freien Tisch fragen

Essen und Trinken bestellen

sich über Qualität und Geschmack äußern

die Rechnung verlangen und bezahlen

Einheit 4

Im Restaurant

Redemittel

Was trinken Sie?
Sie was trinken Fragepartikel?

Та юу уух вэ?

Ich trinke Tee.
Ich Tee trinken.

Би цай ууна.

Was möchten Sie essen?
Sie welches Essen essen Fragepartikel?

Та ямар хоол идэх вэ?

Ich esse

Би ... иднэ.

(Es) schmeckt gut.
Schön Geschmack-mit sein.

Сайхан амттай байна.

Ich möchte die Rechnung haben (zahlen).
Ich Rechnung-eigene machen-möchte.

Би тооцоогоо хиймээр байна.

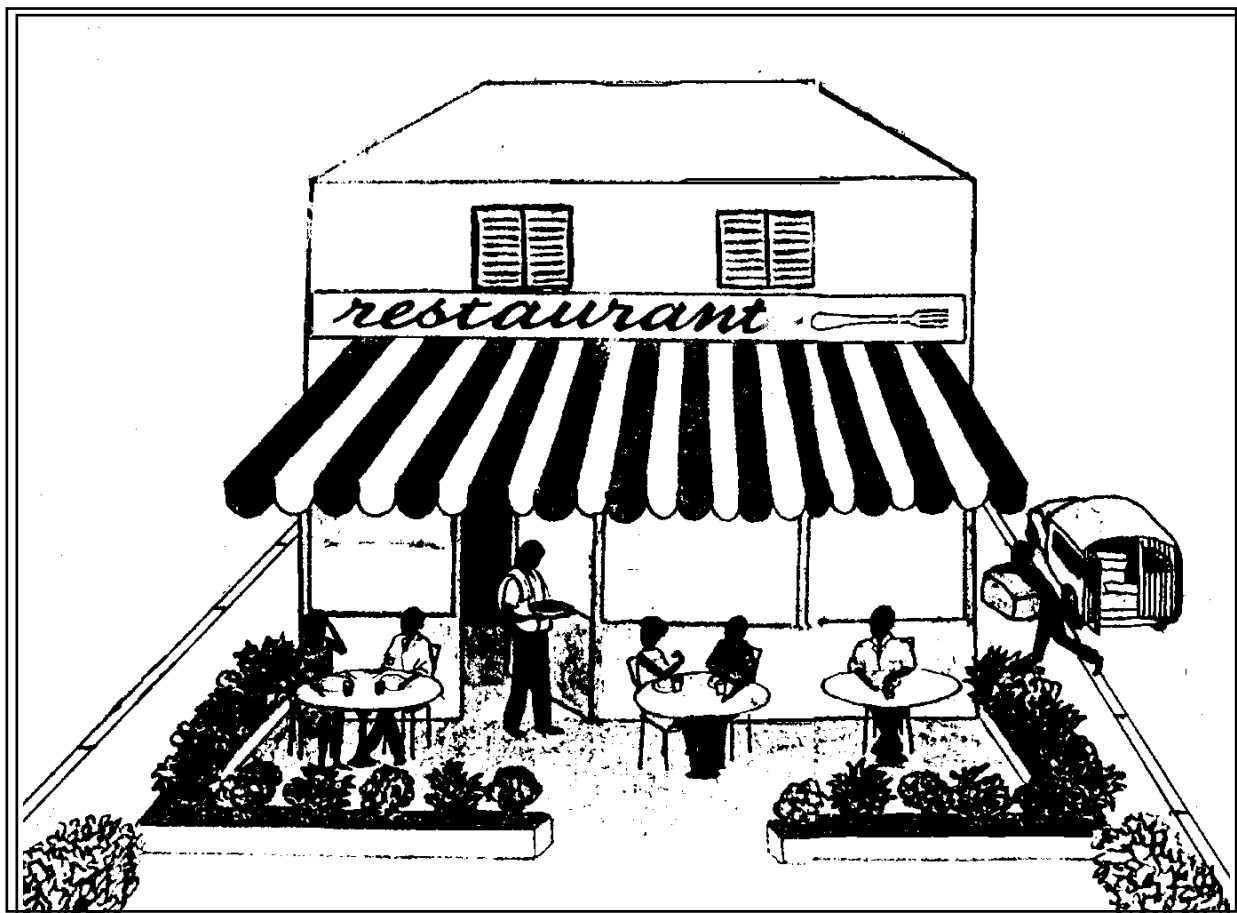
Guten Appetit!
Schön essen-bitte.

Сайхан хооллоорой.

Dialog

Im Restaurant - Зоогийн газарт

B: Хоёр хүний ширээ байна уу?

Haben Sie einen Tisch für zwei Personen?

K: Та тийшээ суу.
Хоолны цэс энэ байна.
Та юу уух вэ?

Setzen Sie sich bitte dahin.
Hier ist die Speisekarte.
Was möchten Sie trinken?

Sch: Би цэвэр ус ууна.

Ich trinke ein Wasser.

B: Би цай ууна.

Ich trinke einen Tee.

K: Та ямар хоол захиалах вэ?

Was möchten Sie zum Essen bestellen?

B: Та монгол хоол идэх үү,
эсвэл европ хоол идэх үү?

Essen Sie etwas Mongolisches
oder Europäisches?

Sch: Би монгол хоол идмээр байна.

Ich möchte etwas Mongolisches essen.

Beim Bestellen

B: Бид хоёр шөл, хоёр хуушуур захиалмаар байна.

Wir möchten zweimal Suppe, zweimal Huuschuur bestellen.

K: За, баярлалаа.

Ja , danke!

Sie essen

K: Сайхан хооллоорой.

Guten Appetit!

Sch: Их сайхан амттай байна.

Es schmeckt sehr gut.

B: Тийм, сайхан амттай байна.
Та кофе захиалах уу?

Ja, es schmeckt gut.
Möchten Sie Kaffee bestellen?

Sch: Тэгье.

Ja, gerne.

B: Нэг кофе. Тэгээд тооцоогоо хиймээр байна.

Ein Kaffee, bitte, und die Rechnung.

Hinweise auf sprachliche und kulturelle Besonderheiten

In der Mongolei lädt man gewöhnlich zum Abendessen ein.

Der Einladende bezahlt die gesamte Rechnung. Getrenntes Bezahlen unter Verwandten, Freunden ist nicht üblich.

In der Mongolei ißt man viel Fleisch, besonders Lamm und Rind. Als Vorspeise nimmt man entweder Salat oder Suppe.

Wenn Sie zu jemandem nach Hause eingeladen sind, wird immer eine neue Flasche „Mongolian Vodka“ aufgemacht. Für den Gast wird meistens брыз gekocht. Es ist ein traditionelles mongolisches Gericht: mit Hackfleisch gefüllte Teigtaschen, gedämpft.

Trinkgeld zu geben ist nicht üblich in der Mongolei. Nur in letzter Zeit kommt es vor, daß die Leute den Betrag runden, um nicht zu viel Kleingeld zu bekommen.

Grammatik

Zukunftsform des Verbs

Mit Hilfe der Nachsilben **-на, -нэ, -но, -нө** nach dem Stamm des Verbs wird die Zukunftsform des Verbs gebildet.

z.B.: Ich werde kommen: ирэх: би ир + **нэ** = би ирнэ
Ich werde gehen: явах: би яв + **на** = би явна

Der Begriff „**etwas haben**“ oder „**etwas besitzen**“ wird auf mongolisch mit Komitativ (-тай, -той, -тэй) ausgedrückt.

z.B.: Ich habe ein Auto: машин + **тай** = би машинтай (ich Auto-mit)
Ich habe ein Kind: хүүхэд + **тэй** = би хүүхэдтэй (ich Kind-mit)

Übungen

1. Ordnen Sie richtig zu:

1) Хоолны цэс энэ байна.	a) Ich möchte etwas Mongolisches essen.
2) Та юу уух вэ?	b) Was bestellen Sie zum Essen?
3) Та ямар хоол захиалах вэ?	c) Was trinken Sie?
4) Би монгол хоол идмээр байна.	d) Das ist die Speisekarte.

2. Welche Antwort gehört zu welcher Frage?

1) Та хэн бэ?	a) Сайхан амттай байна.
2) Хэдэн цагт?	b) Тэгье.
3) Та юу уух вэ?	c) Би хуушуур захиалмаар байна.
4) Та ямар хоол захиалах вэ?	d) Би ус ууна.
5) Та кофе захиалах уу?	e) Нэг цагт.
6) Ямар амттай байна вэ?	f) Би Шульц байна.

3. Setzen Sie die fehlenden Wörter ein:

- 1) Та цагт ирэх вэ?
- 2) Та хоол идэх вэ?
- 3) Та уух вэ?
- 4) Та бэ?
- 5) Сонин байна вэ?

4. Hören Sie aufmerksam zu und kreuzen Sie das Richtige an:

	Зөв	Буруу
1) Би монгол хоол захиалмаар байна.		
2) Та тийшээ суу.		
3) Би Баттай ярьж болох уу?		
4) Та юу уух вэ?		
5) Би таныг хоолонд уримаар байна.		

5. Was bedeutet das zusammen?

- 1) тамхи татах
- 2) утсаар ярих
- 3) тооцоогоо хийх
- 4) захиа явуулах

6. Was paßt wozu:

1) Баярлалаа	a) Байна
2) Муу	b) Холгүй
3) Хол	c) Сайн. Сайн уу?
4) Сайн уу?	d) Зүгээр
5) Байна уу?	e) Сайн

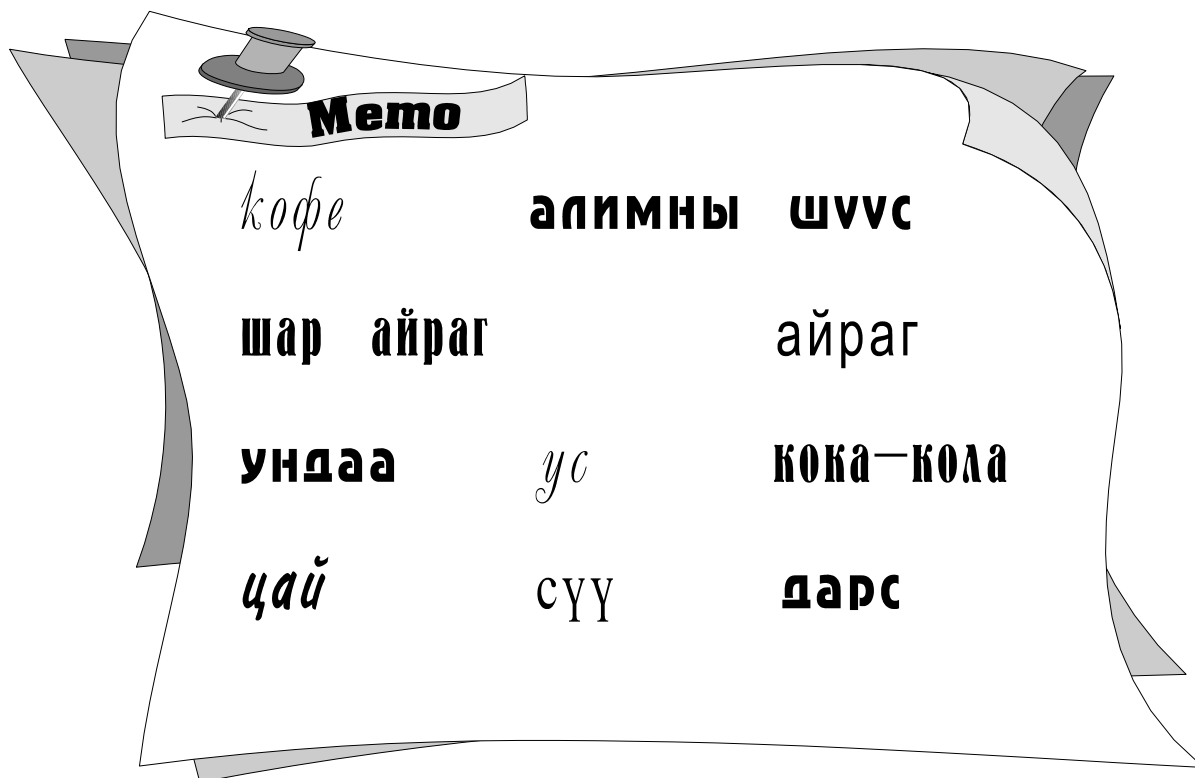
7. Setzen Sie die richtigen Endungen ein:

- 1) Би утас..... ярьж байна.
- 2) Би сүү..... кофе захиал..... байна.
- 3) Та герман хэл..... хаана сур..... бэ?
- 4) Энэ хүн англи..... сайн ярь..... .
- 5) Би Герман..... онгоц..... ирсэн.
- 6) Бид хоёр цаг..... өдөр..... хоол..... явдаг.
- 7) Энд тамхи тата..... болох..... !

8. Schreiben Sie es auf mongolisch:

- 1) Darf ich mit Herrn Bat sprechen?
- 2) Was gibt es Neues?
- 3) Ich habe Zeit. Um wieviel Uhr?
- 4) Ich möchte huuschuur essen.
- 5) Es schmeckt gut.
- 6) Was möchten Sie bestellen?

Zusatzwortschatz

9. Machen Sie Dialoge nach dem Beispiel:

- Та юу уух вэ?
- Би ус ууна.

1 шил	3 аяга	2 аяга	4 лааз	2 хундага	1 литр

10. Wie sagt man es:

- 1) Laden Sie Ihren Gesprächspartner zum Essen ein!
- 2) Fragen Sie, wo er essen möchte.
- 3) Fragen Sie, was er trinken möchte.
- 4) Fragen Sie, was er essen möchte.
- 5) Fragen Sie, ob das Essen schmeckt.

Wortliste

авах	nehmen; kaufen
айраг	Airak, Kumys (gegorene Stutenmilch)
алим	Apfel
амттай	geschmackvoll
аяга	Tasse
бууз	(mit Hackfleisch gefüllte, gedämpfte Teigtasche)
дарс	Wein
европ	Europa; europäisch
захиа (захиа явуулах)	Brief (einen Brief schicken)
захиалах	bestellen
зоогийн газар	Restaurant
идэх	essen
их	viel; sehr
лааз	Dose
машин	Auto; Gerät
манай	unser/e
онгоц	Flugzeug
тамхи	Tabak; Zigarette
татах (тамхи татах)	ziehen (rauchen)
тийшээ	dahin, dorthin
тооцоо	Rechnung
төлөх	bezahlen
тэгье	(ja, gern)
тэгээд	(danach)
ундаа	Getränk
утас	Faden; Telefon
утсаар ярих	anrufen, telefonieren
уух	trinken
хооллох	speisen
хоолны цэс	Speisekarte

хийх	machen, tun
хундага	Wein-, Schnapsglas
хүн	Mensch
цай	Tee
цэвэр ус	sauberes Wasser, Trinkwasser
цэс	Verzeichnis
шар	gelb; Ochse
шар айраг	Bier
шил	Flasche; Glas
ширээ	Tisch
шөл	Suppe
шүүс	Saft, Eintopf
хуушуур	(mit Hackfleisch gefüllter, im Fett gekochter oder gebratener Fladen)
энд	hier
эсвэл	oder
явуулах (захиа явуулах)	gehen lassen, schicken (einen Brief schicken)

Einheit 5

Einkaufen

Waren verlangen

nach dem Preis fragen

Mengen nennen

Preise verstehen und zahlen

Einheit 5

Einkaufen

Redemittel

Was nehmen Sie?
Sie was nehmen Fragepartikel?

Та юу авах вэ?

Ich möchte ... nehmen.
Ich ... nehmen-möchte.

Би ... авмаар байна.

Wieviel kostet es?
Welche Preis-mit Fragepartikel?

Ямар үнэтэй вэ?

Wieviel Kilo nehmen Sie?
Sie wieviel Kilo nehmen Fragepartikel?

Та хэдэн килийг авах вэ?

Nicht chinesische, sondern
mongolische Kartoffeln.

Хятад биш монгол төмс.

Dialog

Auf dem Markt - (Хүнсний) зах дээр

Foto: Frank Voßen

Herr Schulz geht auf den Markt, um Lebensmittel einzukaufen.

V:	Сайн байна уу?
Та юу авах вэ?	Guten Tag!
Was kaufen Sie?
Sch:	Сайн. Сайн байна уу?
Би төмс авмаар байна.	Guten Tag!
Ich möchte Kartoffeln kaufen.
V:	Энэ шинэ төмс байна.	Hier (haben wir) neue Kartoffeln.
Sch:	Энэ хятад төмс үү, эсвэл
монгол төмс үү?	Sind die Kartoffeln aus China oder
mongolische?
V:	Энэ хятад биш,
монгол төмс.	Nicht chinesische, sondern
mongolische Kartoffeln.
Sch:	Ямар үнэтэй вэ?	Wieviel kostet (es)?
V:	Гурван зуун төгрөг.
Хэдэн килийг авах вэ?	300 Tugrik.
Wieviel Kilo nehmen Sie?
Sch:	Дөрвөн килийг.	4 Kilo.
V:	За. Мянга хоёр зуун төгрөг.	O.k. 1200 Tugrik.
Sch:	Баярлалаа. Баяртай.	Danke! Auf Wiedersehen!

Hinweise auf sprachliche und kulturelle Besonderheiten

In der Mongolei kauft man Fleisch, Obst, Gemüse, Brot und andere Lebensmittel meistens auf dem Markt. In Ulaanbaatar gibt es in jedem Stadtbezirk einen Lebensmittelmarkt. Die Preise sind meist fest. Es ist nur bei großen Mengen möglich, die Preise runterzuhandeln.

Die Produkte aus China haben keinen guten Ruf, deshalb sind sie preiswerter als die Produkte aus Europa.

Für Kleinigkeiten, wie Kaugummi, Bonbons, Zigaretten gibt es kleine Büdchen auf der Straße, meistens an den Haltestellen. Es gibt auch Geschäfte, die 24 Stunden offen sind.

Grammatik

Das Wort **биш** ist ein Verneinungsausdruck ähnlich mit dem Wort kein im Deutschen. Es verstärkt die Bedeutung des **үгүй**:

- Энэ хонины мах уу?	Ist das Schafsfleisch?
- Үгүй. Хонины мах биш.	Nein. Es ist kein Schafsfleisch.

Der deutsche Ausdruck **nicht ... , sondern ...** wird auch durch **биш** ausgedrückt:

- Энэ хятад **биш**, монгол төмс.
Es sind *nicht* chinesische, **sondern** mongolische Kartoffeln.

Bestimmendes vor dem Bestimmten

Im Mongolischen steht jedes bestimmende Wort vor dem bestimmten Wort.

- z.B.: шинэ төмс - neue Kartoffeln (neu Kartoffel)
хонины мах - Hammelfleisch (Hammel + **Genitiv** Fleisch)

Übungen

1. Was paßt wozu?

1) Сайн уу?	a) Entschuldigung!
2) Хэд вэ?	b) Wer ist da?
3) Байна уу?	c) Auf Wiedersehen!
4) Хэн бэ?	d) Hallo! (<i>am Telefon</i>)
5) Баяртай.	e) Wieviel?
6) Уучлаарай.	f) Hallo!

2. Hören Sie aufmerksam zu und kreuzen Sie an: richtig oder falsch!

	Зөв	Буруу
1) Та юу авах вэ?		
2) Би мах авмаар байна.		
3) Мах ямар үнэтэй вэ?		
4) Та хэдэн килийг авах вэ?		
5) Баярлалаа. Баяртай.		

Zusatzwortschatz

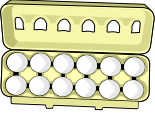
3. Machen Sie Dialoge nach dem Beispiel:

- Та юу авах вэ?

- Би хоёр кил алим авмаар
байна.

					
2 кил	1 ширхэг	3 кил	10 ширхэг	1,5 кил	2 ширхэг

4. Setzen Sie ein:

Литр, кил, ширхэг, шил, аяга, уут, боодол.

Миний эхнэр 4 будаа авсан.

Энэ хүн 1 шар айраг уусан.

Уутанд 10 алим байна.

Би 2 сүү авмаар байна.

Тэр хүн 3 сүүтэй кофе захиалсан.

Нэг сонгино ямар үнэтэй вэ?

Би хагас хонины мах авч байна.

5. Setzen Sie die Fragewörter ein:

Wer?	Таны нэр бэ?	Хэн?
Was?	Та уух вэ?	Юу?
Wo?	Банк байна вэ?	Хаана?
Woher?	Та ирсэн бэ?	Хаанаас?
Wohin?	Та явмаар байна вэ?	Хаашаа?
Wann?	Та Германаас ирсэн бэ?	Хэзээ?
Wie?	Та Германаас ирсэн бэ?	Яаж?
Welche?	Та мэргэжилтэй вэ?	Ямар?
Wieviel?	Та цагт ирэх вэ?	Хэд(эн)?
Warum?	Та ирсэнгүй вэ?	Яагаад?
Womit? (wodurch?)	Та хөдөө явах вэ?	Юугаар?

6. Finden Sie die richtigen Antworten:

1) Wie heißen Sie?	a) Би улаан дарс ууна.
2) Was sind Sie von Beruf?	b) Миний эхнэрийг Туяа гэдэг.
3) Sind Sie verheiratet?	c) Үгүй, би тамхи татдаггүй.
4) Wie heißt Ihre Frau?	d) Би номын дэлгүүрт ажилладаг.
5) Wo arbeiten Sie?	e) Миний нэр Бат.
6) Wie alt ist Ihr Sohn?	f) Би мах иддэг.
7) Ist Ihre Frau mitgekommen?	g) Би эмч.
8) Rauchen Sie?	h) Миний хүү 18 настай.
9) Essen Sie gewöhnlich Fleisch?	i) Тийм, би гэр бүлтэй.
10) Was möchten Sie trinken?	j) Үгүй, би ганцаараа ирсэн.

7. Bilden Sie aus den folgenden Wörtern Sätze:

- 1) гуай, би, утас, ярих, Бат.
- 2) би, уу, болох, захиалах, кофе?
- 3) энд, сурах, эхнэр, монгол хэл, миний.
- 4) байна, хоол, энэ, амт, сайхан.
- 5) авах, та, вэ, кил, хэдэн, байна?
- 6) та, ойлгох, би, байна, сайн.
- 7) Монгол, ирэх, та нар, хэзээ, Герман, бэ, руу?.....
.....
- 8) вэ, ямар, та, захиалах, хоол?
- 9) хүү, гурав, миний, нас.
- 10) бичих, энэ, орчуулагч, өчигдөр, захиа.

.....

8. Ergänzen Sie den Dialog „Im Restaurant“:

A: Энэ манай хоолны цэс. Та юу уух вэ?

B:

A: Та сүүтэй цай уух уу, хар цай уух уу?

B:

A: За. Та ямар хоол идэх вэ?

B:

A: Та шөл авах уу?

B:

A: Та өөр юу захиалах вэ?

B:

A: За, баярлалаа.

Wortliste

байцаа	Kohl
бичих	schreiben
биш	kein, nicht
боодол	Bund, Packung
будаа	Reis, Körner
ганцаараа	allein
гоймон	Nudel
гурил	Mehl
гэдэг	(man nennt, man sagt)
дээр	auf
дэлгүүр	Geschäft, Laden
зах	Markt; Rande; Kragen
кил	Kilo
литр	Liter
лууван	Möhre
мах	Fleisch
нас	Lebensjahr
ном	Buch
орчуулагч	Übersetzer
өндөг	Ei
сармис	Knoblauch
сонгино	Zwiebel
сурах	lernen
талх	Brot
төмс	Kartoffel
улаан	rot
уут	Tüte
үнэ	Preis
үнэтэй	(kostet; teuer)
хаана	wo
хаашаа	wohin

хар	schwarz
хиам	Wurst
хонь	Schaf, Hammel
хүнс	Lebensmittel
хүнсний зах	Lebensmittelmarkt
хүү	Sohn; Junge
хятад	China, chinesisch
шинэ	neu; frisch
ширхэг	Stück
яагаад	(warum)
яаж	(wie)

Einheit 6

Orientierung

nach Ort und Weg fragen

Wegbeschreibung geben

sich nach Dauer und Preis der Fahrt erkundigen

nach Transportmitteln fragen

Einheit 6

Orientierung

Redemittel

Wo ist ... ? <i>... wo sein Fragepartikel?</i>	... хаана байдаг вэ?
Ich weiß nicht.	Би мэдэхгүй.
Ist (es) weit von hier? <i>Hier-aus weit Fragepartikel?</i>	Эндээс хол уу?
Wie komme ich zu ... ? <i>Ich ..-zu wie gehen Fragepartikel?</i>	Би ... руу яаж явах вэ?
Wohin fahren Sie? <i>Sie wohin gehen Fragepartikel?</i>	Та хаашаа явах вэ?
Wieviel?	Хэд вэ?
Wieviel kostet ein Kilometer (der Fahrt)?	Нэг килметр хэдэн төгрөг вэ?
Insgesamt ... Tugrik.	Нийт ... төгрөг.
Ich bin in Eile.	Би яарч байна.
Biegen Sie bitte nach Westen ab.	Та баруун тийш эргээрэй.
Biegen Sie bitte nach rechts ab.	Та баруун гар тийш эргээрэй.

Dialog

Nach dem Weg fragen - Зам асуух

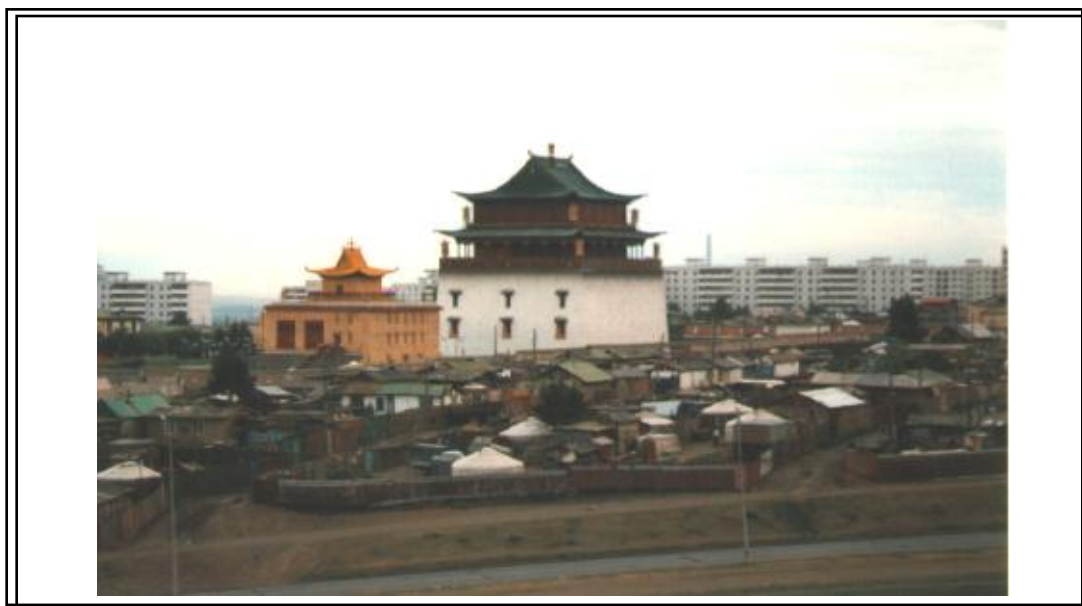

Foto: Frank Voßen

Herr Schulz möchte zur Post, um einen Brief abzuschicken. Da er den Weg nicht kennt, fragt er einen Passanten.

Sch: Уучлаарай, шуудан хаана байдаг вэ?	Entschuldigung, wo ist die Post?
P-1: Би мэдэхгүй.	Ich weiß nicht.
Sch: Уучлаарай, шуудан хаана байдаг вэ?	Entschuldigung, wo ist die Post?
P-2: Шуудан төв гудамжинд байдаг.	Die Post ist in der Hauptstraße.
Sch: Төв гудамж хаана байна вэ?	Wo ist die Hauptstraße?
P-2: Хотын төвд, улсын банкны дэргэд.	Im Stadtzentrum, in der Nähe von der Staatsbank.
Sch: Би яаж төв гудамж руу явах вэ?	Wie komme ich zur Hauptstraße?
P-2: Та таксигаар явж болно, эсвэл явган явж болно.	Sie können mit dem Taxi fahren oder zu Fuß gehen.
Sch: Эндээс хол уу?	Ist das weit von hier?
P-2: Үгүй, холгүй. Та эхлээд чигээрээ яв. Эхний гудамжаар баруун гар тийш эргэ. Шуудан хоёр байшингийн цаана байна.	Nein, nicht weit. Gehen Sie zuerst geradeaus, an der ersten Straße biegen Sie nach rechts ab. Nach dem zweiten Gebäude ist die Post.

Sch: Би яарч байна. Би таксигаар явна.
Баярлалаа.

Ich bin in Eile. Ich nehme ein Taxi.
Danke.

Im Taxi

T: Та хаашаа явах вэ?

Wohin fahren Sie?

Sch: Би шуудан руу явмаар байна.
Нэг килметр хэдэн төгрөг вэ?

Ich möchte zur Post.
Wieviel kostet ein Kilometer?

T: Нэг килметр 200 төгрөг.

Ein Kilometer kostet 200 Tugrik.

Nach kurzer Zeit ...

T: За, шуудан энэ байна.

Ja, das ist die Post.

Sch: Хэд вэ?

Wieviel?

T: 2 килметр. Нийт 400 төгрөг.

Es sind 2 km. Insgesamt 400
Tugrik.

Sch: 400. Баярлалаа. Баяртай.

400. Danke schön. Auf
Wiedersehen!

T: Зүгээр. Баяртай.

Bitte schön. Auf Wiedersehen!

Hinweise auf sprachliche und kulturelle Besonderheiten

In Ulaanbaatar haben alle Straßen einen Namen. Aber diese Namen werden selten benutzt. Wenn Sie jemanden nach dem Weg fragen, kommt die Beschreibung des Weges nicht nach den Straßennamen, sondern nach den leicht merkbaren Gebäuden in der Nähe. Statt links und rechts hört man ziemlich oft die Himmelsrichtungen: Norden, Süden, Osten und Westen.

In der Stadt fährt man oft Taxi - jeder, der ein Auto hat, ist ein „potentielles“ Taxi. Man geht auf die Straße und hebt die Hand. Der Preis ist fest: z.B. 500 Tugrik pro km.

Es gibt auch Busverbindungen innerhalb der Stadt, aber da existieren keine Fahrpläne.

Foto: Frank Voßen

Grammatik

„Postpositionen“ (Präpositionen)

Die sogenannten Postpositionen im Mongolischen können mit den deutschen Präpositionen wie *auf*, *unter*, *neben* usw. verglichen werden. Sie werden jedoch immer nachgestellt. Sie fordern einen bestimmten Fall des vorausgegangenen Wortes.

z.B.: Genitiv:

дээр	ширээн(ий) дээр	auf dem Tisch
доор	ширээн(ий) доор	unter dem Tisch
дэргэд	ширээний дэргэд	neben dem Tisch
хажууд	ширээний хажууд	neben dem Tisch
өмнө	ширээний өмнө	vor dem Tisch
наана	ширээний наана	vor dem Tisch
хойно	ширээний хойно	hinter dem Tisch
цаана	ширээний цаана	hinter dem Tisch
дотор	гэрийн дотор	drinnen, in der Jurte
гадна	гэрийн гадна	draußen, außerhalb der Jurte
дараа	нэг цагийн дараа	nach einer Stunde
тухай	номын тухай	über das Buch

z.B.: Nominativ:

руу / рүү	шуудан руу	zur Post
------------------	------------	----------

z.B.: Komitativ:

хамт	надтай хамт	zusammen mit mir
-------------	-------------	------------------

Übungen

1. Ordnen Sie richtig zu:

1) Яагаад	a) Wo
2) Хаашаа	b) Wie
3) Хаанаас	c) Welche
4) Хэн	d) Wieviel
5) Хэд	e) Wer
6) Ямар	f) Woher
7) Яаж	g) Wohin
8) Хаана	h) Warum
9) Юу	i) Was

2. Beantworten Sie die Fragen:

- 1) Шуудан хаана байдаг вэ?
- 2) Эндээс хол уу?
- 3) Би яаж төв гудамж руу явах вэ?
- 4) Та хаашаа явах вэ?
- 5) Хэд вэ?

3. Hören Sie aufmerksam zu! Kreuzen Sie an: richtig oder falsch!

	Зөв	Буруу
1) Та таксигаар явж болно.		
2) Шуудан төв гудамжинд байдаг.		
3) Улсын банкны дэргэд.		
4) Эндээс холгүй.		
5) Шуудан энэ байна.		

4. Hören Sie aufmerksam zu und kreuzen Sie das Richtige an:

ХОЛ	ЯВЖ	ЯАЖ	УУЛ	СҮҮ	УС
ХООЛ	ЯАЖ	ЯАРЧ	ҮҮЛ	СУУ	ҮС

5. Schreiben Sie auf mongolisch:

- 1) Wo ist das Hotel?
- 2) Wohin fahren Sie?
- 3) Wieviel?
- 4) Sie können mit dem Taxi fahren.
- 5) Dort ist die Post.

6. Bilden Sie die Ihnen schon bekannte Formen von folgenden Verben:

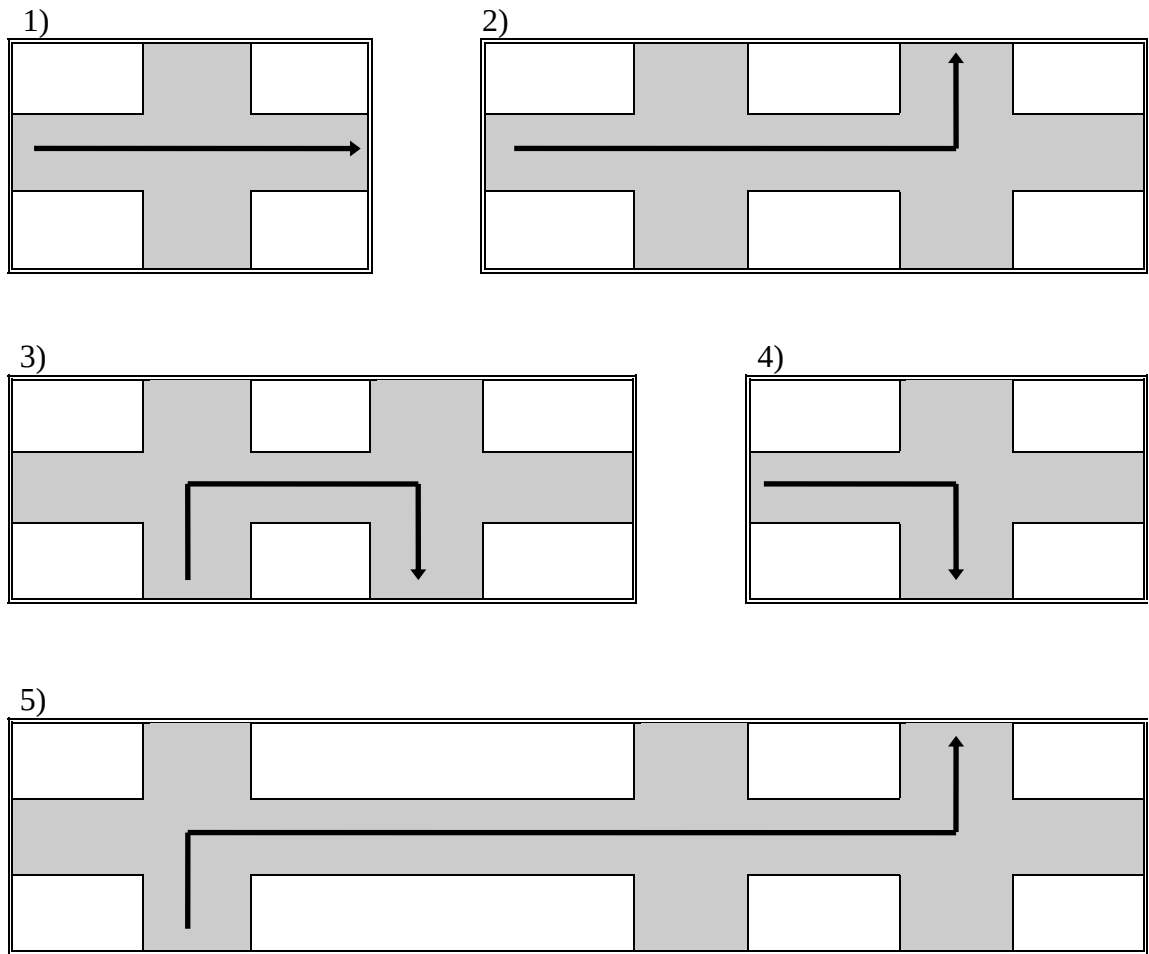
- 1) ирэх
- 2) явах
- 3) ярих
- 4) ажиллах
- 5) хэлэх

7. Setzen Sie die Verben richtig in die Sätze ein:

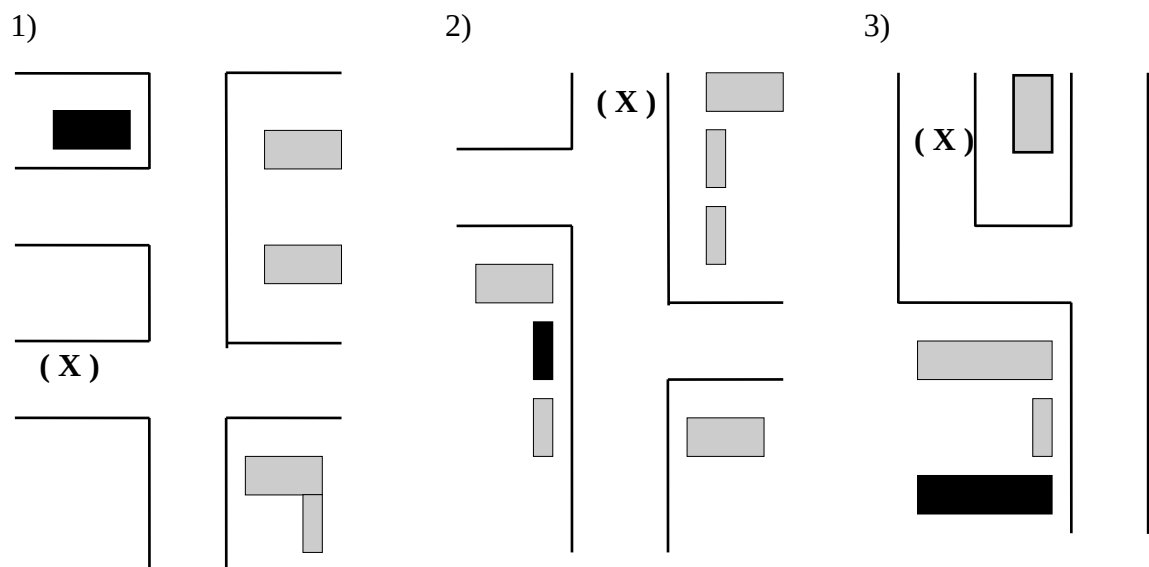
явах, авах, идэх, байх, ирэх, ярих, урих, ойлгох, болох.

- 1) Би таныг сайн
- 2) Миний эхнэр англиар сайн
- 3) Бид Германаас
- 4) Монгол хүн мах их
- 5) Тэр дэлгүүрээс ном
- 6) Тэд шуудан руу
- 7) Би Бат гуайтай ярьж ?
- 8) Би таныг хоолонд
- 9) Шуудан хотын төвд

8. Wie heißen die Ausdrücke?

9. Sie stehen hier (X). Sie möchten zum Restaurant, zur Post und ins Kino. Hören Sie die Gespräche und kreuzen Sie an, ob die Wege in diesen Skizzen richtig sind:

☐ richtig ☐ falsch ☐ richtig ☐ falsch ☐ richtig ☐ falsch

10. Sie sind hier (X). Wie können Sie

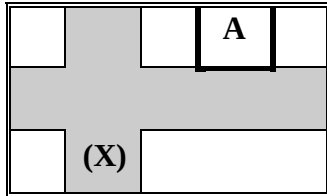
1) zur Bushaltestelle (A) gehen?

2) zur Apotheke (B) gehen?

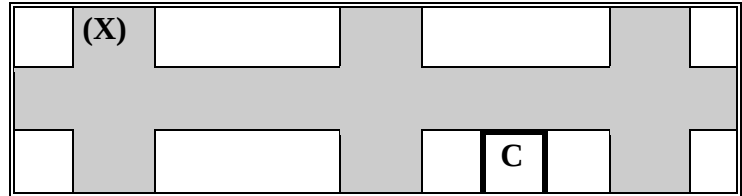
3) zum Markt (C) gehen?

4) zur Post (D) gehen?

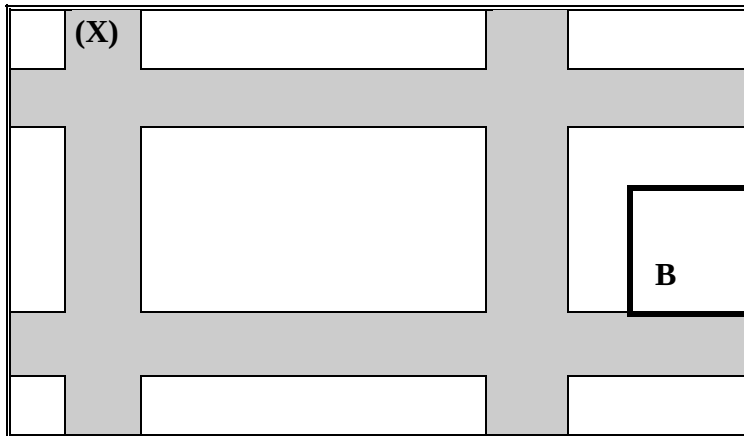
1)

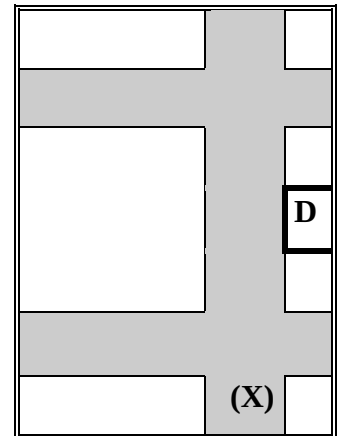
3)

2)

4)

Wortliste

асуух	fragen
байшин	Gebäude, Haus
банк	Bank
баруун	Westen; rechte/r/s
баруун гар	die rechte Hand; rechts
гадна	draußen
гудамж	Straße
дотор	drinnen
дэргэд	neben, in der Nähe
зам	Weg
мэдэх	wissen
нийт	insgesamt
руу / рүү	(Richtungssuffix)
такси	Taxi
төв	Zentrum, Haupt-
улс	Staat, National-
хаана	wo
хаашаа	wohin
хол	weit entfernt
хот	Stadt
хүрэх	erreichen
хэд	wieviel
хэлэх	sagen
цаана	hinter
чигээрээ	geradeaus
шуудан	Post
эндээс	von hier
эргээрэй (эргэх)	abbiegen; sich drehen
эхлээд	zuerst
эхний	erste/r/s
явган явах	zu Fuß gehen

яаж

яарч (яарах)

wie

in Eile sein

Einheit 7

Arztbesuch

sich über Beschwerden äußern

verstehen, was der Arzt sagt

nach Einnahme von Medikamenten fragen

Einheit 7

Arztbesuch - Эмчид үзүүлэх

Redemittel

Wo tut es Ihnen weh?
Ihr was tut weh Fragepartikel?

Таны юу өвдөж байна вэ?

Ich habe Fieber.

Би халуурч байна.

Ich habe Kopfschmerzen.
Mein Kopf tut weh.

Миний толгой өвдөж байна.

Haben Sie das Fieber gemessen?
Sie Fieber-eigenes gesehen Fragepartikel?

Та халуунаа үзсэн үү?

Husten Sie?
Sie husten Fragepartikel?

Та ханиаж байна уу?

Ich habe Schnupfen.
Meine Nase verstopft sich.

Миний хамар битүүрч байна.

Ich möchte Ihre Lungen abhören.
Ich Ihre Lungen abhören-möchte.

Би таны уушгийг чагнамаар байна.

Ziehen Sie bitte Ihr Hemd aus (an).
Sie Hemd-eigenes zieh aus-bitte (zieh an-bitte).

Та цамцаа тайл даа (өмс дөө).

Atmen Sie bitte tief.
Sie tief atme-bitte.

Та гүнзгий амьсгал даа.

Ich möchte Ihren Hals ansehen.
Ich Ihren Hals ansehen-möchte.

Би таны хоолойг хармаар байна.

Machen Sie bitte Ihren Mund auf.
Sie Mund-eigenen mach auf-bitte.

Та амаа ангайлга даа.

Sie sind erkältet.
Ihnen Erkältung erreicht ist.

Танд ханиад хүрсэн байна.

Ich habe Tabletten, Saft,
Nasentropfen verschrieben.

*Ich trockenes Medikament, flüssiges
Medikament, der Nase Tropfen geschrieben.*

Би хуурай эм, шингэн эм,
хамрын дусал бичлээ.

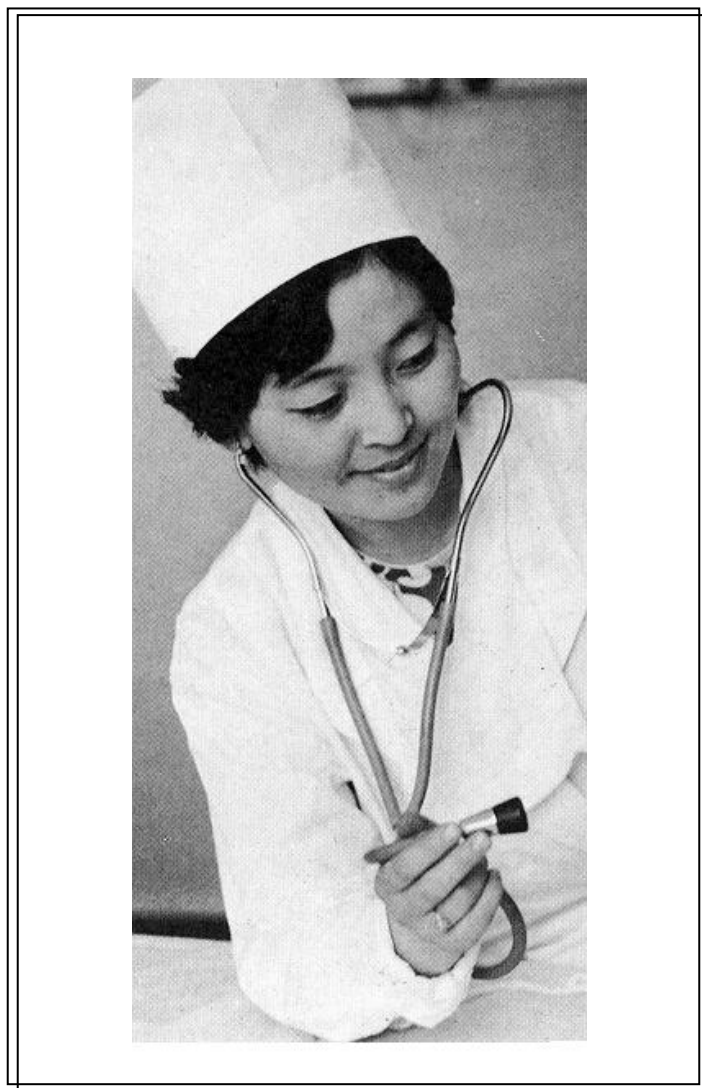
Sie sollen die Tabletten vor einer
Mahlzeit einnehmen.

*Sie trockenes Medikament
Essen-des vor trinken müssen.*

Та хуурай эмийг хоолны
өмнө уух хэрэгтэй.

Dialog

Was tut Ihnen weh? - Таны юу өвдөж байна вэ?

Herr Schulz hat sich (leider) erkältet. Deshalb besucht er eine Ärztin.

Sch: Сайн байна уу?

Guten Tag!

A: Сайн. Та сайн байна уу?
Таны юу өвдөж байна вэ?

Guten Tag!
Was tut Ihnen weh?

Sch: Би халуурч байна.
Миний толгой их өвдөж байна.

Ich habe Fieber.
Ich habe starke Kopfschmerzen.

A: Та халуунаа үзсэн үү?

Haben Sie das Fieber gemessen?

Sch: Тийм. Гучин найм - гурав байсан.

Ja. Es war 38,3.

A:	Та ханиаж байна уу?	Husten Sie?
Sch:	Тийм. Бас хамар битүүрч байна.	Ja. Ich habe auch Schnupfen.
A:	Би таны уушгийг чагнамаар байна. Та цамцаа тайл даа. Гүнзгий амьсгал даа. Одоо таны ар талаас чагнамаар байна.	Ich möchte Ihre Lungen abhören. Ziehen Sie bitte Ihr Hemd aus. Atmen Sie bitte tief. Jetzt möchte ich Sie von hinten abhören.
Sch:	Миний хоолой бас бага өвдөж байна.	Ich habe auch ein bißchen Halsschmerzen.
A:	Та цамцаа өмс дөө. Би таны хоолойг хармаар байна. Амаа ангайлга даа. Одоо болсон.	Ziehen Sie bitte Ihr Hemd an. Ich möchte Ihren Hals ansehen. Machen Sie bitte Ihren Mund auf. Jetzt ist es genug.
	Танд ханиад хүрсэн байна. Би хуурай эм, шингэн эм, бас хамрын дусал бичлээ. Өдөрт гурван удаа уугаарай.	Sie sind erkältet. Ich verschreibe Ihnen Tabletten, einen Saft und Nasentropfen. Nehmen Sie bitte dreimal pro Tag ein.
Sch:	Би хоолны өмнө уух уу, эсвэл хоолны хойно уух уу?	Soll ich es vor oder nach einer Mahlzeit einnehmen?
A:	Хуурайг хоолны өмнө уух хэрэгтэй.	Sie sollen die Tabletten vor einer Mahlzeit einnehmen.
Sch:	Их баярлалаа. Баяртай.	Vielen Dank. Auf Wiedersehen.
A:	Баяртай.	Auf Wiedersehen.

Grammatik

Modalverben „sollen, müssen“

Das Modalverb „**sollen**“ wird im Mongolischen mit Hilfe des Wortes **хэрэгтэй** (eine Angelegenheit haben) gebildet.

z.B.: trinken sollen: уух + **хэрэгтэй** = уух хэрэгтэй

Das Modalverb „**müssen**“ wird im Mongolischen mit Hilfe des Wortes **ёстой** (eine (An)ordnung haben) gebildet.

z.B.: gehen müssen: явах + **ёстой** = явах ёстой

Zugehörigkeit zum Subjekt des Satzes

Durch die Endung **-аа, -оо, -ээ, -өө** wird die Zugehörigkeit zum Subjekt des Satzes bezeichnet.

z.B.: Та цамца**аа** тайл даа.

Ziehen Sie bitte das eigene (Ihr) Hemd aus.

Nom.: аав

Gen.: аав-ын-х-аа

Dat.: аав-д-аа

Akk.: аав-(ыг)-аа

Abl.: аав-аас-аа

Inst.: аав-аар-аа

Kom.: аав-тай-г-аа

Übungen:

1. Ordnen Sie richtig zu:

1) толгой өвдөх	a) das Hemd ausziehen
2) хамар битүүрэх	b) den Mund aufmachen
3) цамцаа тайлах	c) das Fieber messen
4) хоолой өвдөх	d) tief atmen
5) амаа ангайлгах	e) sich erkälten
6) эм бичих	f) Kopfschmerzen haben
7) халуунаа үзэх	g) Halsschmerzen haben
8) уушиг чагнах	h) Medikamente verschreiben
9) гүнзгий амьсгалах	i) Schnupfen haben
10) ханиад хүрэх	k) Lungen abhören

2. Was hören Sie: *yy* oder *yy* ?

уут	үүр	дуу	зүү
үүд	уур	дүү	зуу

3. Finden Sie die passenden Paare!

1) халуурах	a) уушиг чагнах
2) цамцаа тайлах	b) дусал дусаах
3) ханиад хүрэх	c) халуунаа үзэх
4) хамар битүүрэх	d) эм уух

4. Hören Sie die Sätze aufmerksam und kreuzen Sie an, ob sie richtig oder falsch sind!

	Зөв	Буруу
1) Та дүүтэйгээ хамт ирсэн үү?		
2) Би машинаараа явна.		
3) Таны толгой өвдөж байна уу?		

5. Setzen Sie die fehlenden Wörter ein!

нэр, гэр, дүү, эхнэр, машин, ам.

- 1) Тэр хүн хамт ирсэн үү?
- 2) Шульц гуай хөдөө явна.
- 3) Та том ангайлга даа.
- 4) Би одоо байна.
- 5) Та хэл дээ.
- 6) Би таныг танилцуулмаар байна.

6. Beantworten Sie die Fragen:

- Таны юу өвдөж байна вэ?

- Миний өвдөж байна.

		
шүд	чих	хоолой

- 1) Таны халуун хэд байна вэ?
- 2) Та ханиаж байна уу?

3) Хоолны хойно уух уу?

7. Schreiben Sie die folgenden Sätze auf mongolisch.

1) Ich muß jetzt nach Hause gehen.

2) Sie sollen morgen noch einmal kommen.
.....

3) Du mußt heute um zehn Uhr schlafen (унтах).
.....

4) Sollen wir auf ihn warten (хүлээх)?

5) Muß ich das heute machen (хийх)?

6) Sie sollen jetzt von hier geradeaus gehen.
.....

8. Ergänzen Sie den Dialog:

Э: Таны хаана өвдөж байна вэ?

Ш:

Э: Хэзээнээс өвдсөн бэ?

Ш:

Э: Та халуурч байна уу?

Ш:

Э: Таны халуун хэд байсан бэ?

Ш:

Э: Та энэ эмийг уугаарай.

Ш:

Э: Та гурав хоног гэртээ байгаарай.

Ш:

Wortliste

аав	Papa, Vater
ам	Mund
амьсгалах	atmen
ангайлгах	aufmachen (Mund)
ар	Rückseite; hinterer Teil; nördlich
бага	wenig; klein
бас	auch
битүүрэх	sich verstopfen
гүнзгий	tief
дусал	Tropfen
дусаах	tröpfeln
дуу	Lied
дүү	jüngere(r) Schwester, Bruder; jünger
ёстой	(müssen)
зүү	Nadel
өвдөх	schmerzen; erkranken
өмнө	Süden; vor(her)
өмсөх	anziehen
тайлах	ausziehen
толгой	Kopf
удаа	Mal
уур	Dampf; Wut
уушиг	Lunge(n)
үзүүлэх	sehen lassen; untersuchen lassen; durchmachen lassen; zeigen
үзэх	sehen; untersuchen; ansehen; durchmachen; lernen
үүд	Tür, Eingang
үүр	Nest; Morgengrauen
халуун	heiß; Fieber
халуурах	Fieber haben

хамар	Nase
ханиад	Erkältung
ханиах	husten
харах	ansehen
хойно	hinter; nach(her)
хоолой	Hals
хуурай	trocken
хүрэх	erreichen
хэрэгтэй	(sollen; etwas brauchen)
цамц	Hemd
чагнах	abhören
чих	Ohr
шингэн	flüssig
шүд	Zahn
эм	Medikament; Weib; weiblich
эмч	Arzt

Einheit 8

Im Friseursalon

sich über die Frisur äußern

verstehen, was der Friseur sagt, und

darauf reagieren

Einheit 8

Im Friseursalon - Үсчинд

Redemittel

Wie möchten Sie (Ihre Haare)
schneiden lassen?

Wie schneiden lassen-möchten
Fragepartikel?

Яаж засуулмаар байна вэ?

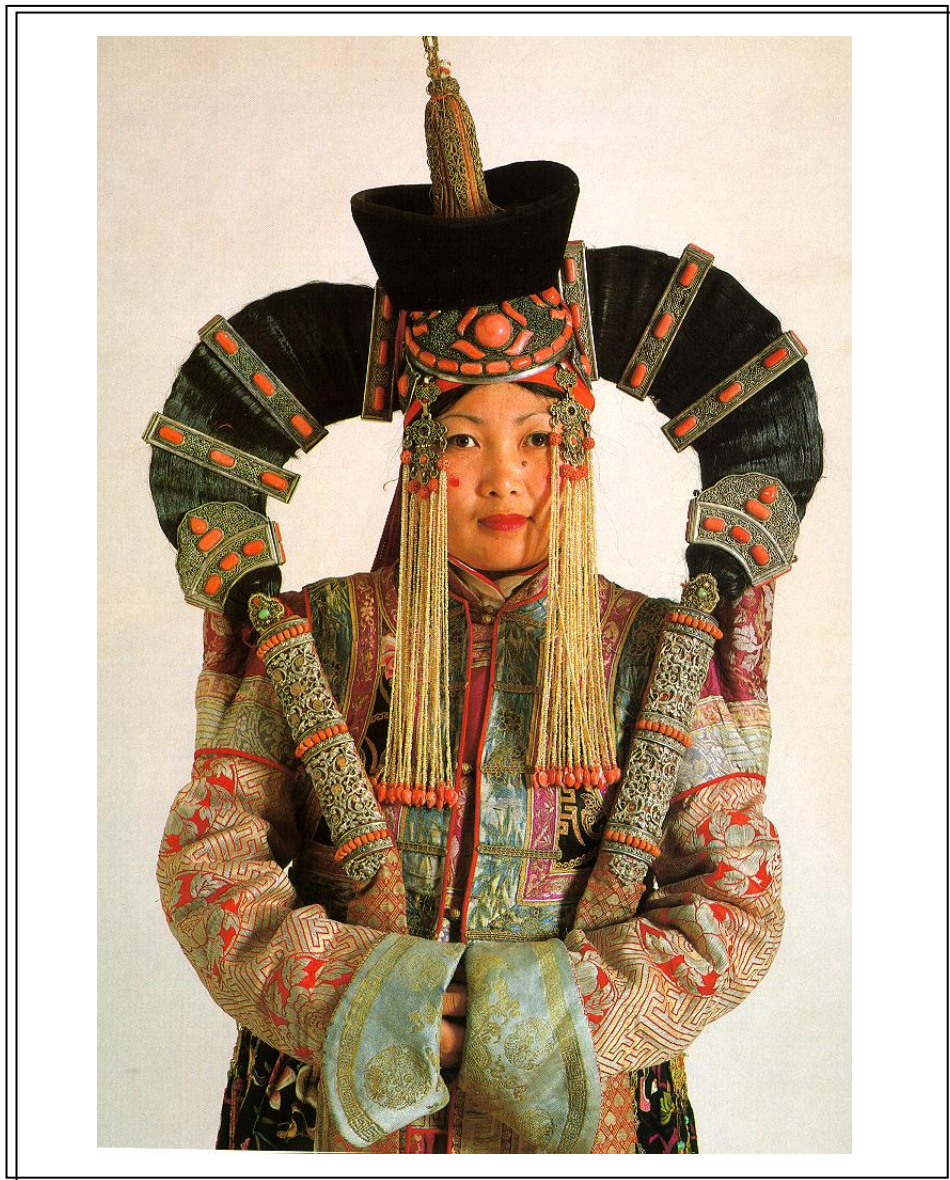
Schneiden Sie von vorne
(hinten, den Seiten) ab.
Vorder- (hinter-, seitlich) Seite-von
nehmen-bitte.

Урд (ар, хажуу) талаас аваарай.

Dialog

Wie soll ich schneiden? - Яаж засуулмаар байна вэ?

Herr Schulz ist schon lange in der Mongolei und geht eines Tages zum Friseur.

Sch: Сайн байна уу?

Guten Tag!

F: Сайн. Сайн байна уу?

Guten Tag!

Sch: Эрэгтэй үсчин хаана байна вэ?

Wo ist der Herrenfriseur?

F: Би байна. Та энд суу.
Яаж засуулмаар байна вэ?

Das bin ich. Setzen Sie sich hierhin.
Wie möchten Sie (Ihre Haare) schneiden lassen?

Sch: Урд тал, хажуу талаас бага,
ар талаас илүү аваарай.

Schneiden Sie von vorne und von den
Seiten wenig, von hinten mehr ab.

F: Би ойлголоо. Би одоо таны
үсийг угаана.

Ich habe verstanden. Jetzt werde ich Ihre
Haare waschen.

x x x

F: Энэ ямар байна вэ?

Wie ist es?

Sch: Хажуу талаас дахиад бага ав даа.

Schneiden Sie von den Seiten noch ein
bißchen mehr ab.

x x x

F: Одоо ямар байна вэ?

Wie ist es jetzt?

Sch: Сайхан байна. Баярлалаа.
Би хэдийг төлөх вэ?

Es ist schön. Danke.
Wieviel bezahle ich?

F: Та тэр кассанд таван зууг төлөөрэй.
Баяртай.

Bezahlen Sie 500 an der Kasse.
Auf Wiedersehen!

Sch: Баяртай.

Auf Wiedersehen!

Grammatik

Vergangenheit des Verbs auf -лаа, -лоо, -лээ, -лөө

Wenn ein Vorgang vor kurzem abgeschlossen ist, wird diese Form der Vergangenheit mit Hilfe der Endung **-лаа, -лоо, -лээ, -лөө** gebildet.

z.B.:	verstehen:	ойлгох:	ойлго + лоо = ойлголоо
	schreiben:	бичих:	бич + лээ = бичлээ

Der Begriff „**veranlassen**“ oder „**etwas machen lassen**“ wird auf mongolisch durch das Suffix **-уул, -үүл** bzw. **-лга, -лго, -лгэ, -лгө** ausgedrückt.

z.B.:	schneiden	зас - ах
	schneiden lassen	зас - уул - ах
	bezahlen	төл - өх
	bezahlen lassen	төл - үүл - эх
	waschen	угаа - х
	waschen lassen	угаа - лга - х
	machen	хий - х
	machen lassen	хий - лгэ - х

Übungen:

1. Ordnen Sie richtig zu:

1) үс угаах	a) Haare schneiden
2) урд талаас авах	b) Damenfriseur
3) үс засах	c) Haare waschen
4) эмэгтэй үсчин	d) von vorne schneiden

2. Was hören Sie: *o* oder *ö* ?

НОГОО	ӨД	ОВОО	ӨЛӨН
НӨГӨӨ	ОД	ӨВӨӨ	ОЛОН

3. Finden Sie die passenden Paare!

1. Эрэгтэй үсчин хаана байна вэ?	a) Хажуу талаас дахиад ав даа.
2. Энэ ямар байна вэ?	b) Таван зууг төлөөрэй.
3. Яаж засах вэ?	c) Би байна. Та энд суу.
4. Одоо ямар байна вэ?	d) Ар талаас илүү аваарай.
5. Би хэдийг төлөх вэ?	e) Сайхан байна. Баярлалаа.

4. Schreiben Sie es auf mongolisch?

- 1) Herr Bat ist gerade gekommen.
- 2) Er ist vor kurzem weggegangen.
- 3) Ich danke Ihnen vielmals.
- 4) Ich habe heute einen Brief bekommen.
-

5) Wir haben heute abend einen deutschen Film gesehen.

.....

6) Sie hat eben ihre Tablette eingenommen.

.....

5. Beantworten Sie die Fragen:

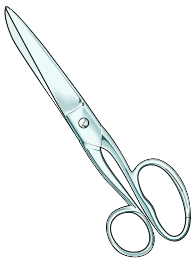
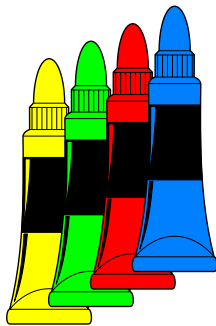
1) Эмэгтэй үсчин хаана байна вэ?

2) - Яаж засах вэ?

- Би байна.

		
шатлуулмаар (stufen lassen)	хими хийлгэмээр (Dauerwelle machen lassen)	будуулмаар (färben lassen)

3) Энэ ямар байна вэ?

4) Би хэдийг төлөх вэ?

6. Setzen Sie die fehlenden Wörter in der passenden Form ein!

цэвэрлэх, үзэх, орчуулах, явах, унших, авах.

1) Би Герман руу захиа

2) Та биеэ эмчид хэрэгтэй.

- 3) Хүүхэд аав ээжээрээ тоглоом
- 4) Миний хүү надаар үлгэр
- 5) Тэр энэ бичгийг орчуулагчаар
- 6) Та хувцсаа хими цэвэрлэгээгээр

7. Ergänzen Sie den Dialog:

- Sch:
- F: Би байна. Та энд суу. Яаж засах вэ?
- Sch:
- F: За. Би одоо таны үсийг угааж болох уу?
- Sch:
- F: Энэ ямар байна вэ?
- Sch:
- F: Одоо ямар байна вэ?
- Sch:
- F: Та тэр кассанд зургаан зууг төлөөрэй.
- Sch:

Wortliste

ар	Rückseite; hinterer Teil; nördlich
засах (үс засах)	korrigieren; reparieren (Haare schneiden)
засуулах	korrigieren lassen; reparieren lassen (Haare schneiden lassen)
илүү	mehr; unnötig
касс	Kasse
надаар	(Inst. von би - ich) durch mich
ногоо	Gemüse; Gras
нөгөө	andere/r/s
овоо	Steinhaufen
од	Stern
олон	viel
өвөө	Opa
өд	Feder
өлөн	hungrig
тоглоом	Spiel; Spielzeug
угаах	waschen
урд	Vorderseite; vorderer Teil; südlich
үлгэр	Märchen
үсчин	Friseur; Friseursalon
хажуу	Seite; seitlich
хими	Chemie; chemisch
хувцас	Kleidung
цэвэрлэгээ	Reinigung
цэвэрлэх	putzen
эмэгтэй	Frau; weiblich
эрэгтэй	Mann; männlich

Einheit 9

Naadam-Fest

sich nach den Teilen des Naadam-Festes erkundigen

nach den Einzelheiten der Wettbewerbe fragen

Einheit 9

Naadam-Fest - Наадам

Redemittel

Wo findet die Militärparade statt?
des Soldaten Parade wo werden
(stattfinden) Fragepartikel?

Цэргийн жагсаал хаана болдог вэ?

Ich erzähle gern übers Naadam-Fest.
Ich des Nadam-Festes über
sprechen Lust-mit.

Би наадмын тухай ярих дуртай.

Er hat (schon) mehr als zehn Mal gesiegt.
Er zehn mehr Mal gesiegt.

Тэр арав гаруй удаа түрүүлсэн.

Pferde welcher Altersgruppe
nehmen in diesem Rennen teil?
Welche des Alters Pferd jetzt
rennen Fragepartikel?

Ямар насны морь одоо уралдаж байна вэ?

Wie alt ist der Reiter
des Siegerpferdes?
Gesiegttes Pferd gerittenes Kind wieviel
Alter-mit Fragepartikel?

Түрүүлсэн морийг унасан хүүхэд хэдэн
настай вэ?

Dialog

Wo findet das Naadam-Fest statt? - Наадам хаана болдог вэ?

Herr Schulz will alles vom Naadam-Fest live erleben. Am 11. Juli geht er zusammen mit Herren Bat zum Fest.

Sch:	- Цэргийн жагсаал хаана болдог вэ?	Wo findet die Militärparade statt?
B:	- Сүхбаатарын талбайд.	Auf dem Sukhbaatar Platz.
Sch:	- Хэдэн цагт эхэлдэг вэ?	Um wieviel Uhr beginnt es?
B:	- Өглөөний есөн цагт.	Um neun Uhr morgens.
Sch:	- Наадам хаана болдог вэ?	Wo findet das Naadam-Fest statt?
B:	- Төв цэнгэлдэх хүрээлэнд
үдээс хойш хоёр цагт эхэлнэ.	Es beginnt um zwei Uhr
nachmittags im Zentralstadion.
Sch:	- Та надад наадмын тухай
ярьж чадах уу?	Können Sie mir übers Naadam-Fest
erzählen?
B:	- Би наадмын тухай ярих дуртай.	Ich erzähle gern übers Naadam-Fest.

X

X

X

- Sch: - Энэ жил хэдэн бөх барилдаж байна вэ? Wieviel Ringer ringen in diesem Jahr?

B:	- Таван зуун арван хоёр бөх.	Fünfhundertzwölf Ringer.
Sch:	- Одоо хэдийн даваа явж байна вэ?	Welche Runde findet jetzt statt?
B:	- Тавын даваа явж байна.	Es ist die fünfte Runde.
	x x	x
Sch:	- Энэ бөх анх удаа түрүүлж байна уу?	Hat dieser Ringer zum ersten Mal gesiegt?
B:	- Үгүй. Тэр арав гаруй удаа түрүүлсэн.	Nein. Er hat schon mehr als zehn Mal gesiegt.
	x x	x

Sch:	- Хаана морь уралдаж байна вэ?	Wo findet das Pferderennen statt?
B:	- Буянт-Ухаад.	In Buyantukhaa.
Sch:	- Одоо ямар насны морь уралдаж байна вэ?	Pferde welches Alters nehmen in diesem Rennen teil?
B:	- Азарга уралдаж байна.	Die Hengste nehmen teil.
Sch:	- Хэр хол газарт уралддаг вэ?	Wie weit rennt man?
B:	- Гучин километр орчим.	Ca. dreißig km.
Sch:	- Түрүүлсэн морийг унасан хүүхэд хэдэн настай вэ?	Wie alt ist das Kind, das mit seinem Pferd gesiegt hat?

B: - Долоон настай.

Sieben Jahre alt.

X

X

X

Foto: Frank Voßen

Sch: - Хаана сур харваж байна вэ?

Wo findet das Bogenschießen statt?

B: - Цэнгэлдэх хүрээлэнгийн хажууд.

Am Stadion.

Sch: - Сурчид хэр холоос харвадаг вэ?

Von welcher Entfernung schießen die Schützen?

B: - Ная гаруй метр.

Von mehr als achtzig Meter.

Grammatik

Modalverben „können, mögen“

Das Modalverb „**können**“ wird im Mongolischen mit Hilfe von den Nachsilben **-ж, -ч**, die an den Stamm des Verbs „angeklebt“ werden, und vom Wort **чадах** (können) gebildet.

z.B.: erzählen können: ярих --- ярь + **ж чадах** = ярьж чадах
geben können: өгөх --- өг + **ч чадах** = өгч чадах

Das Modalverb „**mögen**“ wird im Mongolischen mit Hilfe des Wortes **дуртай** gebildet.

1. Verb: Infinitiv (Grundform eines Tätigkeitswortes) + **дуртай**

z.B.: sehen mögen: үзэх + **дуртай** Би инээдмийн кино үзэх дуртай.
(gern sehen) Ich sehe gern Komödien.

2. Nomen: Wort + Dativ-lokativ + **дуртай**

z.B.: eine Farbe mögen: өнгө+ (н)д + **дуртай** Чи ногоон өнгөнд дуртай юу?
Magst du Grün?

Übungen:

1. Ordnen Sie richtig zu.

1) морь уралдах	a) Stadion.
2) наадам болох	b) beim Naadam-Fest siegen.
3) бөх барилдах	c) Militärparade
4) цэргийн жагсаал	d) Runde stattfinden
5) сур харвах	e) Naadam-Fest stattfinden
6) цэнгэлдэх хүрээлэн	f) Pferderennen
7) даваа явах	g) Bogenschießen
8) наадамд түрүүлэх	h) Ringen

2. Bilden Sie aus den folgenden Wörtern Sätze:

- 1) Та, үзэх, юу, дуртай, зурагт, вэ?
- 2) Хятад, би, дуртай, их, хоол
- 3) Ном, дүү, унших, чиний, ямар, вэ, дуртай?
-
- 4) Орос, монголчууд, ихэнх, дуртай, унах, машин.
-

3. Hören Sie zu und kreuzen Sie das Richtige an.

бух	хад	дал	олон	дах	хог
бүх	хаад	тал	олно	дахь	хөг

4. Setzen Sie die fehlenden Wörter ein!

явах, ирэх, давхих, дуулах, унших.

- 1) Та маргааш манайд чадах уу?
- 2) Би дуу чаддаггүй.
- 3) Энэ хүн одоо явган чадна.

4) Тэр хүүхэд ном сайн чаддаг.

5) Монгол морь хурдан чаддаг уу?

5. Ergänzen Sie den Dialog:

Sch: Би танаас наадмын тухай асууж болох уу?

B:

Sch: Энэ жил хэдэн бөх барилдах вэ?

B:

Sch: Ямар насны морь наадамд уралддаг вэ?

B:

Sch: Сурчид хэр холоос харвадаг вэ?

B:

Sch: Цэргийн жагсаал бас болох уу?

B:

Sch: Танд их баярлалаа.

6. Wie schreibt man das auf mongolisch?

1. Ich laufe morgens gern.

2. Welche Speise mögen Sie?

3. Fahren Sie gern rad?

4. Mein Freund mag blaue Farbe.

5. Er fotografiert gern die Natur.

.....

6. Welche Sendung sieht deine Schwester gern?

.....

Wortliste

азарга	Hengst
анх	der/die/das erste
байгаль	Natur
барилдах <i>oder</i> бөх барилдах	ringen
бөх	Ringer; Ringkampf; fest; Höcker
бух	Bulle
бүх	alle
газар	Boden; Ort; Stelle; Behörde
гаруй	mehr als, über
гүйх	laufen
даваа	Montag; Paß (geograph.); Runde
даваа явах	Runde stattfinden
давхих	galoppieren, rasen
дах	einfacher Pelzmantel
дугуй	Rad; Kreis
дугуй унах	radfahren
дуртай	(mögen; gern)
дуулах	singen
жагсаал	Parade; Demonstration
зураг	Bild
зураг авах	fotografieren
зурагт <i>oder</i> зурагт радио	Fernseher; Fernsehen
инээд	Lachen
инээдмийн кино	Komödie
ихэнх	Mehrheit; meist-
монголчууд	Mongolen
морь	Pferd; Wallach
морь унах	reiten
морь уралдах	Pferderennen
наадам	Festspiel; Naadam-Fest
найз	Freund(in)

ногоон	grün
нэвтрүүлэг	Sendung
олно	Zukunftsform von finden - олох
орчим	etwa
өгөх	geben
өнгө	Farbe
сур	Riemen; Ziel beim Bogenschießen
сур харвах	Bogenschießen
сурчид (сурчин)	Bogenschützen (Bogenschütze)
талбай	Feld; Fläche; Platz
танаас	von Ihnen
түрүүлэх	siegen; überholen
удаа	Mal
унах	fallen; fahren; reiten
уралдах	im Wettbewerb stehen
хаад (хаан)	Könige (König)
хад	Fels
харвах	mit Pfeil und Bogen schießen
хог	Müll
хөг	Ton (Musik-)
хүрээлэн	(Zoo; Garten; Hof; Stadion); Institut
хэр (хэр хол)	(wie weit)
цэнгэлдэх	sich amüsieren
цэнгэлдэх хүрээлэн	Stadion
цэнхэр	blau
цэрэг	Soldat
чадах	können
чиний	dein
эгч	ältere Schwester; älter
эхлэх	anfangen

Zusatzdialoge

Begegnung

Wo gehen Sie hin ?

Haben Sie Zeit ?

Im Büro

Wohnungssuche

Dialog 1

Begegnung

B: Сайн байна уу?

Sch: Сайн. Та сайн байна уу?

B: Сайн. Таны нэр хэн бэ?

Sch: Миний нэр Шульц. Таныг хэн гэдэг вэ?

B: Намайг Бат гэдэг. Та Германаас ирсэн үү?

Sch: Тийм, би Германаас ирсэн.

B: Ямар хотоос ирсэн бэ?

Sch: Берлинээс. Та урьд нь Герман явсан уу?

B: Үгүй. Берлин сайхан хот уу?

Sch: Тийм, Берлин сайхан хот. Берлин их том хот.

B: Та Монгол руу ганцаараа ирсэн үү?

Sch: Үгүй, миний эхнэр хамт ирсэн.

B: Та нар хэзээ ирсэн бэ?

Sch: Бид тавдугаар сард ирсэн. Та гэр бүлтэй юү?

B: Тийм, би гэр бүлтэй. Бид гурван хүүхэдтэй.

Sch: Та охинтой юу, хүүтэй юү?

B: Би хоёр хүү, нэг охинтой.

Sch: Тэд хэдэн настай вэ?

B: Миний том хүү 16 настай, охин 12 настай, бага хүү 6 настай.

Sch: Та одоо хаана ажилладаг вэ?

B: Би соёлын яаманд ажилладаг.

Sch: Та Улаанбаатарт амьдардаг уу?

B: Тийм, би Германы элчингийн дэргэд амьдардаг.

Dialog 2

Wo gehen Sie hin?

Sch: Сайн байна уу?

B: Сайн. Сайн байна уу?

Sch: Сайн. Сонин юу байна вэ?

B: Юмгүй, тайван. Сонин юу байна вэ?

Sch: Юмгүй, тайван.

B: Та хаашаа явж байна вэ?

Sch: Би шуудан руу явж байна. Би Герман руу захиа явуулмаар байна.

B: Би бас шуудан руу явж байна. Би шуудангаас өнөөдрийн сонин авмаар байна.

Sch: Хамт явах уу?

B: Тэгье.

Sch: Та яаж явах вэ? Машинаар уу, явган уу?

B: Шуудан эндээс холгүй байдаг. Бид явган явж болно.

Sch: За, тэгье.

Dialog 3

Haben Sie Zeit?

B: Та маргааш завтай юу? Би таныг эхнэртэйгээ танилцуулмаар байна.

Sch: Их сайхан санал байна.

B: Та маргааш орой манай гэрт ирж чадах уу?

Sch: Уучлаарай. Би маргааш орой чадахгүй. Харин би хагас сайн өдөр завтай.

B: Тэгвэл би таныг хагас сайнд өдрийн хоолонд урьж болох уу?

Sch: Их баярлалаа. Танай гэр хаана байдаг вэ?

B: Манай хаяг: Циркийн дэргэд, 5-дугаар хороолол, 8-дугаар байр, 1-дүгээр орц, 2-дугаар давхар, 13 тоот.

Sch: Хэдэн цагт?

B: Та хоёр хагаст ирж чадах уу?

Sch: Чадна.

B: Таны эхнэр хамт ирж чадах уу?

Sch: Чадна. Баярлалаа.

B: Баяртай.

Sch: Баяртай.

Dialog 4

Im Büro

Sch: Сайн байна уу?

B: Сайн. Та сайн байна уу?

Sch: Сайн. Та сайхан амарсан уу?

Hatten Sie einen schönen Urlaub?

B: Сайхан амарсан.

Sch: Бид их ажилтай байна.
Та энэ захиаг орчуулах хэрэгтэй.

Wir haben viel zu tun.
Sie sollen diesen Brief übersetzen.

B: За.

Sch: Тэгээд хувилах хэрэгтэй.

Dann sollen (Sie) kopieren.

B: Танд хэдэн хувь хэрэгтэй вэ?

Wieviel Kopien brauchen Sie?

Sch: Надад таван хувь хэрэгтэй.

B: За. Би өөр юу хийх хэрэгтэй вэ?

Sch: Би өнөөдөр дахиад хоёр захиа бичнэ. Та түүнийг яаралтай орчуулах хэрэгтэй.

B: За.

Dialog 5

Wohnungssuche

B: Байна уу?

T: Байна.

B: Сайн байна уу?

T: Сайн. Сайн байна уу?

B: Намайг Бат гэдэг. Би таны зарлалыг сониноос уншсан.

Ich heiße Bat. Ich habe Ihre Anzeige in der Zeitung gelesen.

T: Байрны тухай зарлалыг уу?

Anzeige über die Wohnung?

B: Тийм.
Энэ байр хаана байдаг вэ?

Ja.

T: Их дэлгүүрийн зүүн талд, 44-дүгээр байр,
2-дугаар орц, 27-н тоот.

B: Энэ байр хэдэн өрөөтэй вэ?

Wieviel Zimmer hat die Wohnung?

T: Дөрвөн өрөөтэй.

B: Хэдэн квадрат метр вэ?

T: Нийт 78.

B: Хэдэн давхарт байдаг вэ?

Auf welcher Etage ist die Wohnung?

T: 5-н давхар байрны 3-дугаар давхарт.

Auf der 3. in einem 5-stöckigen Haus.

B: Би энэ байрыг үзэж болох уу?

T: Болно. Та хэзээ ирж чадах вэ?

B: Би өнөөдөр орой чадна.
Та завтай юу?

T: Би завтай. Та хэдэн цагт ирэх вэ?

B: 19-н цагт.

T: За. Би таныг хүлээнэ.

Ich werde auf Sie warten.

Zusatzübungen

1. Konjugieren Sie die folgenden Verben und bilden Sie Sätze:

- 1) сурах
- 2) захиалах
- 3) явуулах
- 4) бичих
- 5) танилцуулах

2. Was paßt wozu?

1) Баярлалаа	a) Сайн. Сайн байна уу?
2) Баяртай	b) Бага
3) Байна уу?	c) Муу
4) Уучлаарай	d) Үгүй
5) Сайн уу?	e) Зүгээр
6) Тийм	f) Сайн. Чи сайн уу?
7) Сайн	g) Байна
8) Их	h) Баяртай
9) Сайн байна уу?	i) Зүгээр зүгээр

3. Setzen Sie die richtigen Endungen ein:

- 1) Би та..... ойлгосонгүй.
- 2) Чи энэ ном..... хаанаас авсан бэ?
- 3) Би Батын машин..... харж байна.
- 4) Би өчигдөр энэ хоёр захиа..... орчуулсан.
- 5) Та энэ махнаас хэдэн кил..... авах вэ?
- 6) Би япон машин..... .
- 7) Та хэн..... ярих вэ?
- 8) Энэ байр таван өрөө..... .
- 9) Би энэ хүн..... германаар ярьсан.
- 10) Миний нөхөр сүү....., чихэр..... кофе уудаг.
- 11) Бид шуудан руу такси..... явсан.
- 12) Та монгол..... сайн ярьж байна.
- 13) Бид Германаас Монголын онгоц..... ирсэн.
- 14) Та энэ гудамж..... яваарай.

15) Би энэ захиаг компьютер..... бичсэн.

4. Übersetzen Sie es ins Mongolische:

1) Das Buch ist auf dem Tisch.

2) Die Post ist neben der Bank.

3) Ich habe eine Anzeige über eine Wohnung gelesen.

.....

4) In der Jurte sitzt ein Mann.

5) Ich komme in einer Stunde.....

6) Mein Mann fährt zum Ministerium.

7) Vor diesem Laden ist eine große Straße.

8) Draußen (außerhalb der Jurte) spielen die Kinder.

.....

9) Neben mir sitzt ein Hund.

10) Zusammen mit Bat schreibe ich einen Brief.

5. Ergänzen Sie die Lücken mit folgenden Wörtern:

хамт, амттай, цагт, татдаггүй, руу, уумаар, надад, чадах, машинаар, холгүй.

1) Энэ хоол их сайхан байна.

2) Би тамхи

3) Бид арван нэгэн ирнэ.

4) Би айраг байна.

5) энэ ном хэрэгтэй байна.

6) Та энэ захиаг явуулж уу?

7) Би Герман захиа явуулмаар байна.

8) Би Улаанбаатар руу явна.

9) Шуудан эндээс байдаг.

10) Таны эхнэр ирэх үү?

6. Übersetzen Sie ins Mongolische:

1) Ich trinke Tee mit Zucker.

2) Im Sommer möchte ich nach Deutschland fahren.

.....

3) Wir sind mit dem Flugzeug in die Mongolei gekommen.

.....

4) Diese Frau wohnt neben der Post

5) Ich fahre mit einem Taxi zur Bank

6) Wir möchten Sie um drei Uhr zum Essen in ein Restaurant einladen.

.....

7) Wir haben im Geschäft Fleisch, Milch, Nudeln gekauft

.....

8) Vor zwei Stunden habe ich mit ihm telefoniert.

9) Hier darf man nicht rauchen.

10) Die Mongolen essen viel Hammelfleisch.

7. Setzen Sie die Fragewörter ein:

хэн, юу, хаана, хаанаас, ямар, хэзээ, хэдэн, хаашаа.

1) Та амьдардаг вэ?

2) Таны хүүгийн нэр бэ?

3) Та Монгол руу явах вэ?

4) Та хоол идэх вэ?

5) Та настай вэ?

6) Энэ хүн дэлгүүрээс авсан бэ?

7) Та таксигаар явсан бэ?

8) Та ирсэн бэ?

8. Ergänzen Sie die Sätze:

1) байна уу?

2) Би бүлтэй.

3) Та хаанаас бэ?

4) Та мэргэжилтэй вэ?

5) Уучлаарай, би ойлгосонгүй.

Schlüssel

Einheit 1

Ü1: 1g; 2e; 3b; 4f; 5c; 6d; 7h; 8a.

Ü2: уул, хөл, суу, ус

Ü3: 1. Та хаанаас ирсэн бэ?
2. Би гэр бүлгүй. (falsch)
3. Би Улаанбаатарт ажилладаг. (falsch)
4. Таны нэр хэн бэ?
5. Баярлалаа.

Ü4: 1b; 2c; 3a; 4d.

Ü5: байсан, ирсэн, амьдарсан, ажилласан.

Ü6: 1. Миний нэр Шульц.
2. Би Германаас ирсэн.
3. Үгүй, би гэр бүлгүй.
4. Сайн. Сайн байна уу?
5. Би эмч.

Ü7: 1. Сайн байна уу?, 2. Баярлалаа, 3. Зүгээр, 4. Баяртай, 5. Бат гуай.

Ü8: 1. Сайн байна уу?
2. Миний нэр
3. Би ... ирсэн.
4. Би гэр бүл... .
5. Би
6. Би ...т ажилладаг.
7. Баярлалаа. Баяртай.

Einheit 2

Ü1: 1e; 2d; 3c; 4b; 5a.

Ü2: 1f; 2e; 3a; 4c; 5d; 6b.

Ü3: 1. Сайн уу? (falsch)
2. Та дахиад хэл дээ.
3. Би таныг ойлгосон. (falsch)

Ü4: 1. Ich spreche ein bißchen Mongolisch.
2. Sie sprechen gut Deutsch.
3. Entschuldigung!
4. Ich habe Sie verstanden. (falsch)
5. Ich bin verheiratet. (falsch)

Ü5: хаанаас, хаана, хэн, ямар.

Ü6: 1c; 2d; 3a; 4b; 5e.

Ü7: 1. Та монголоор сайн ярьж байна.
2. Би таныг ойлгосонгүй.
3. Би орсоор сайн ярьдаг.
4. Би Улаанбаатарт амьдардаг.
5. Энэ миний зочид буудал.

Ü8: 1. Би монгол хэлийг Монголд сурсан.
2. Би англиар, орсоор ярьдаг.
3. Үгүй, би англиар ярьдаггүй.
4. Сайн. Баярлалаа.

Einheit 3

Ü1: 1e; 2c; 3d; 4b; 5a.

Ü2: 1d; 2c; 3b; 4e; 5a.

Ü3: 2, 4, 9, 16, 3, 55, 100, 8, 37, 61, 0, 1000

Ü4: 1. Бат гуай байхгүй байна.
2. Би таныг хоолонд уримаар байна.
3. Гурван цагт болох уу?
4. Би Баттай ярьж болох уу?

Ü5: таны, таныг, миний, та, би.

Ü6: 1. нэг цаг
2. арван цаг
3. найман цаг арван таван минут
4. ес хагас
5. хоёр цагт арван таван минут дутуу байна
6. арван нэгт хорь дутуу байна
7. арав хорь
8. гурав өнгөрч байна
9. дөрөв болж байна

Ü7: 1. -аас, 2. -ийн, 3. -оор, 4. -д, 5. -тэй, 6. -(н)ыг, 7. -т, 8. -(н)ыг, 9. -тай.

Ü8: - Сайн. Сайн байна уу?
- Юмгүй. Сонин юу байна вэ?
- Сайн. Таны эхнэр, хүүхэд сайн уу?
- Би ... Германаас ирсэн.
- Сайн. Баярлалаа.
- Баяртай.

Einheit 4

Ü1: 1d; 2c; 3b; 4a.

Ü2: 1f; 2e; 3d; 4c; 5b; 6a.

Ü3: хэдэн, ямар, юу, хэн, юу.

Ü4: 1. Би монгол хоол захиалмаар байна.
2. Та тийшээ суу.
3. Би Баттай явж болох уу? (falsch)
4. Та юу уудаг вэ? (falsch)
5. Би таныг хоолонд уримаар байна.

Ü5: rauchen, telefonieren, bezahlen, einen Brief schicken.

Ü6: 1d; 2e; 3b; 4c; 5a.

Ü7: 1. -аар; 2. -тэй, -маар; 3. -ийг, сан; 4. -ар, -даг; 5. -аас, -оор; 6. -т, -ийн, -(он)д;
7. -ж, -гүй.

Ü8: 1. Би Бат гуайтай ярьж болох уу?
2. Сонин юу байна вэ?
3. Би завтай. Хэдэн цагт?
4. Би хуушуур идмээр байна.
5. Сайхан амттай байна.
6. Та юу захиалмаар байна вэ?

Ü10: 1. Би таныг хоолонд урьж болох уу?
2. Та хаана хоол идмээр байна вэ?
3. Та юу уумаар байна вэ?
4. Та юу идмээр байна вэ?
5. Хоол ямар амттай байна вэ?

Einheit 5

Ü1: 1f; 2e; 3d; 4b; 5c; 6a.

Ü2: 1. Та юу авмаар байна вэ? (falsch)
2. Би мах авмаар байна.
3. Талх ямар үнэтэй вэ? (falsch)
4. Та хэдэн килийг авах вэ?
5. Баяртай. Баярлалаа. (falsch)

Ü4: уут, шил, ширхэг, литр, аяга, боодол, кил.

Ü6: 1e; 2g; 3i; 4b; 5d; 6h; 7j; 8c; 9f; 10a.

Ü7: 1. Би Бат гуайтай утсаар ярьсан.
2. Би кофе захиалж болох уу?
3. Миний эхнэр монгол хэлийг энд сурсан.
4. Энэ хоол сайхан амттай байна.
5. Та хэдэн килийг авмаар байна вэ?
6. Би таныг сайн ойлгож байна.
7. Та нар хэзээ Германаас Монгол руу ирсэн бэ?
8. Та ямар хоол захиалах вэ?
9. Миний хүү гурван настай.
10. Орчуулагч өчигдөр энэ захиаг бичсэн.

Ü8: - Би цай ууна.
- Би ... цай ууна.
- Би ... иднэ.
- Үгүй (*oder* Авна).
- Би өөр юм захиалахгүй (*oder* Би бас ... захиална).

Einheit 6

Ü1: 1h; 2g; 3f; 4e; 5d; 6c; 7b; 8a.

Ü2: 1. Шуудан банкны дэргэд байдаг.
2. Эндээс холгүй.
3. Та баруун гар тийш эргээрэй.
4. Би шуудан руу явна.
5. Дөрвөн зуу.

Ü3: 1. Та таксигаар явж болно.
2. Шуудан тэр гудамжинд байдаг. (*falsch*)
3. Улсын банкны дэргэд
4. Эндээс хол. (*falsch*)
5. Шуудан тэр байна. (*falsch*)

Ü4: хол, яаж, яарч, уул, суу, ус.

Ü5: 1. Зочид буудал хаана байна вэ?
2. Та хаашаа явах вэ?
3. Хэд вэ?
4. Та таксигаар явж болно.
5. Шуудан тэнд байна.

Ü7: 1. ойлгосонгүй, 2. ярьдаг, 3. ирсэн, 4. иддэг, 5. авсан, 6. явж байна, 7. болох уу, 8. уримаар байна, 9. байдаг.

Ü8: 1. Чигээрээ яв.
2. Чигээрээ яв. Хоёр дахь гудамжаар зүүн гар тийш эргэ.

3. Чигээрээ яв. Баруун гар тийш эргэ. Дахиад баруун гар тийш эргэ.
4. Чигээрээ яв. Тэгээд баруун гар тийш эргэ.
5. Чигээрээ яв. Баруун гар тийш эргэ. Тэгээд хоёрдахь гудамжаар зүүн гар тийш эргэ.

- Ü9:**
1. Та чигээрээ яв. Эхний гудамжаар зүүн гар тийш эргэ. Тэгээд зүүн гар талд зоогийн газар байдаг.
 2. Энэ гудамжны цаана зүүн гар талын хоёрдахь байшинд шуудан байдаг. (falsch)
 3. Та чигээрээ яв. Тэгээд зүүн гар тийш эргэ. Тэгээд баруун гар тийш эргэ. Баруун гар талын гуравдахь байшин кинотеатр.

- Ü10:**
1. Баруун гар тийш эргэ. Зүүн гар талд автобусны зогсоол байна.
 2. Хоёрдахь гудамжаар зүүн гар тийш эргэ. Нэг гудамжны цаана зүүн гар талд эмийн сан байдаг.
 3. Зүүн гар тийш эргэ. Нэг гудамжны цаана баруун гар талд хүнсний зах байдаг.
 4. Нэг гудамжны цаана баруун гар талд шуудан байдаг.

Einheit 7

Ü1: 1f, 2i, 3a, 4g, 5b, 6h, 7c, 8k, 9d, 10e.

Ü2: уут, уур, дүү, зүү.

Ü3: 1c, 2a, 3d, 4b.

- Ü4:**
1. Та хүүтэйгээ хамт ирсэн үү? (falsch)
 2. Би машинаараа явна.
 3. Таны олгой өвдөж байна уу? (falsch)

Ü5: дүүтэйгээ, машинаараа, амаа, гэр рүүгээ, нэрээ, эхнэртэйгээ.

- Ü6:**
1. Миний халуун гучин найм - гурав байна.
 2. Тийм, би ханиаж байна.
 3. Үгүй, хоолны өмнө ууна.

- Ü7:**
1. Би одоо гэр рүүгээ явах ёстой.
 2. Та маргааш дахиад ирэх хэрэгтэй.
 3. Чи өнөөдөр арван цагт унтах ёстой.
 4. Бид түүнийг хүлээх хэрэгтэй юү?
 5. Би өнөөдөр үүнийг хийх ёстой юү?
 6. Та одоо эндээс чигээрээ явах хэрэгтэй.

Ü8: Миний ... өвдөж байна.
Энэ ... өвдсөн.
Тийм.
Миний халуун ... байсан.

3a.
Баярлалаа. Баяртай.

Einheit 8

Ü1: 1c, 2d, 3a, 4b.

Ü2: нөгөө, өд, овоо, өлөн.

Ü3: 1c, 2a, 3d, 4e, 5b.

Ü4: 1. Бат гуай ирлээ.
2. Тэр явлаа.
3. Би танд их баярлалаа.
4. Би өнөөдөр түүний захиаг авлаа.
5. Бид өнөөдөр орой герман кино үзлээ.
6. Тэр хуурай эмээ уулаа.

Ü5: 1. Эмэгтэй үсчин тэнд байна.
3. Их сайхан байна.
4. Та хоёр мянгыг төлөөрэй.

Ü6: 1. Би Герман руу захиа явуулмаар байна.
2. Та биеэ эмчид үзүүлэх хэрэгтэй.
3. Хүүхэд аав ээжээрээ тоглоом авуулсан.
4. Миний хүү надаар үлгэр уншуулдаг.
5. Тэр энэ бичгийг орчуулагчаар орчуулууллаа.
6. Та хувцсаа хими цэвэрлэгээгээр цэвэрлүүлээрэй.

Ü7: ... үсчин хаана байна вэ?
Та ... аваарай.
Болно.
Та ... ав даа.
Одоо их сайхан байна.
Баярлалаа. Баяртай.

Einheit 9

Ü1: 1f, 2e, 3h, 4c, 5g, 6a, 7d, 8b.

Ü2: 1. Та зурагтаар юу үзэх дуртай вэ?
2. Би хятад хоолонд их дуртай.
3. Чиний дүү ямар ном унших дуртай вэ?
4. Ихэнх монголчууд орос машин унах дуртай.

Ü3: бух, хад, тал, олон, дахь, хөг.

- Ü4:** 1. Та өнөөдөр манайд ирж чадах уу?
2. Би дуулж чадахгүй.
3. Энэ хүн одоо явж чадахгүй.
4. Тэр хүүхэд сайн уншиж чаддаг.
5. Монгол морь хурдан давхиж чаддаг уу?

- Ü5:** Болно.
Энэ жил таван зуун арван хоёр бөх барилдна.
Даага, шүдлэн, хязаалан, соёолон, их нас, азарга.
Сурчид ... метрээс харвадаг.
Тийм.

- Ü6:** 1. Би өглөө гүйх дуртай.
2. Та ямар хоолонд дуртай вэ?
3. Та дугуй унах дуртай юу?
4. Миний найз цэнхэр өнгөнд дуртай.
5. Тэр байгалийн зураг авах дуртай.
6. Чиний эгч ямар нэвтрүүлэг үзэх дуртай вэ?

Zusatzübungen:

- Ü2:** 1e; 2h; 3g; 4i; 5f; 6d; 7c; 8b; 9a.

- Ü3:** 1. -(н)ыг, 2. -ыг, 3. -ийг, 4. -г, 5. -ийг, 6. -тай, 7. -тэй, 8. -тэй, 9. -тэй, 10. -тэй, -тэй, 11. -(г)аар, 12. -оор, 13. -оор, 14. -аар, 15. -ээр.

- Ü4:** 1. Ном ширээн дээр байна.
2. Шуудан банкны дэргэд байдаг.
3. Би байрны тухай зарлалыг уншсан.
4. Эрэгтэй хүн гэрийн дотор сууж байна.
5. Би нэг цагийн дараа ирнэ.
6. Миний нөхөр яам руу явж байна.
7. Том гудамж энэ дэлгүүрийн өмнө байдаг.
8. Хүүхдүүд гэрийн гадна тоглож байна.
9. Нохой миний дэргэд сууж байна.
10. Би Баттай хамт захиа бичиж байна.

- Ü5:** 1. амттай; 2. татдаггүй; 3. цагт; 4. уумаар; 5. надад; 6. чадах; 7. руу;
8. машинаар; 9. холгүй; 10. хамт.

- Ü6:** 1. Би чихэртэй цай ууж байна.
2. Би зун Герман руу явмаар байна.
3. Бид Монгол руу онгоцоор ирсэн.
4. Энэ эмэгтэй шуудангийн дэргэд амьдардаг.
5. Би банк руу таксигаар явна.
6. Бид таныг гурван цагт зоогийн газарт хоолонд уримаар байна.
7. Бид дэлгүүрээс мах, сүү, гоймон авсан.
8. Би хоёр цагийн өмнө түүнтэй утсаар ярьсан.

9. Энд тамхи татаж болохгүй.

10. Монголчууд хонины мах их иддэг.

Ü7: хаана; хэн; хэзээ; ямар; хэдэн; юу; хаашаа; хаанаас.

Ü8: сайн; гэр; ирсэн; ямар; таныг.

Wörterverzeichnis

Mongolisch

Deutsch

А

аав	Papa
авах	nehmen; kaufen
ажиллах	arbeiten
азарга	Hengst
айраг	Airak (Kumys, gegorene Stutenmilch)
алим	Apfel
ам	Mund
амарсан (амрах)	sich erholen; Urlaub haben
амт	Geschmack
амттай	geschmackvoll
амьдрах	leben; wohnen
амьсгалах	atmen
ангайлгах	aufmachen (Mund)
англи хэл	Englisch
англиар ярих	Englisch sprechen
анх	erste/r/s
ар	Rückseite; hinterer Teil; nördlich
арав	zehn
архи	Schnaps, mongolischer Wodka
ах	älterer Bruder; älter

Б

баасан	Freitag
бага	wenig, ein Bißchen, klein
багш	Lehrer
байгаль	Natur

байр	Wohnung; Haus; Stelle
байх	sein
байхгүй	nicht sein, nicht vorhanden sein
байцаа	Kohl
байшин	Gebäude, Haus
банк	Bank
барилдах <i>oder</i> бөх барилдах	ringen
баруун	Westen; rechte/r/s
баруун гар	rechts; die rechte Hand
бас	auch
баярлалаа	Danke schön
баяртай	(Auf Wiedersehen); froh
би	ich
бид	wir
бие	Körper
битүүрэх	sich verstopfen
бичих	schreiben
биш	kein, nicht
болох	werden; dürfen
боодол	Bund, Packung
бөх	Ringer; Ringkampf; fest; Höcker
будaa	Reis, Körner
буруу	falsch
буудал	Station, Stelle
бууз	mit Hackfleisch gefüllte, gedämpfte Teigtasche
бух	Bulle
бүтэн	voll
бүтэн сайн өдөр	(Sonntag)
бүх	alle
бэ	(Fragepartikel)
бямба	Samstag

B

вэ

(Fragepartikel)

Г

гадна

draußen

газар

Boden; Ort; Stelle; Behörde

ганцаараа

allein

гариг

Planet; Wochentag

гаруй

mehr als, über

Герман

Deutschland

герман хэл

Deutsch

германаар ярих

Deutsch sprechen

гоймон

Nudel

гуай

(Anredeform = Herr und Frau)

гуанз

Kantine

гудамж

Straße

гурав

drei

гурил

Mehl

гуч

dreißig

гүйх

laufen

гүнзгий

tief

гэдэг (гэх)

man nennt, man sagt

гэр

Jurte; Zuhause

гэр бүл

Familie

Д

даваа

Montag; Paß (geograph.); Runde

даваа явах

Runde stattfinden

давхар

Etage, Stock; Doppel-

давхих	galoppieren; rasen
дал	siebzig; Schulterblatt
дараа	(da)nach
дарс	Wein
дах	einfacher Pelzmantel
дахиад	noch einmal
дахь	(Ordinalzahlsuffix)
долоо	sieben
доор	unter
дотор	Innen, Innenseite
дөрөв	vier
дөч	vierzig
дугаар	(Ordinalzahlsuffix); Nummer
дугуй	Rad; Kreis
дугуй унах	radfahren
дуртай	(mögen; gern)
дусал	Tropfen
дусаах	tröpfeln
дутуу	fehlend
дуу	Lied
дуулах	singen
дүгээр	(Ordinalzahlsuffix)
дүү	jüngere/r Schwester, Bruder; jünger
дэлгүүр	Geschäft, Laden
дэргэд	neben
дэх	(Ordinalzahlsuffix)
дээр	auf, oben

E

ер	neunzig
ес	neun
европ	Europa, europäisch

Ё

ёотон

Würfelzucker

ёстой

(müssen)

Ж

жар

sechzig

жагсаал

Parade; Demonstration

З

за

O.K.

зав

zu Verfügung stehende Zeit

завтай

Zeit haben

завгүй

keine Zeit haben

зам

Weg

засах (үс засах)

korrigieren; reparieren (Haare schneiden)

засуулах (үс засуулах)

korrigieren lassen; reparieren lassen (Haare schneiden lassen)

зарлал

Anzeige

зах

Markt; Rande; Kragen

захиа

Brief

захиалах

bestellen

зоогийн газар

Restaurant

зочид (зочин)

Gäste (Gast)

зочид буудал

Hotel

зөв

richtig

зун

Sommer

зураг

Bild

зураг авах	fotografieren
зурагт <i>oder</i> зурагт радио	Fernsehen; Fernseher
зургаа	sechs
зуу	hundert
зүгээр	bitte schön
зүү	Nadel
зүүн	Osten; linke/r/s

И

ирэх	kommen
идэх	essen
илүү	mehr; unnötig
инээд	Lachen
инээдмийн кино	Komödie
их	viel; sehr
их дэлгүүр	Supermarkt
ихэнх	Mehrheit; meist...

К

касс	Kasse
кил	Kilogramm
кино	Film
кинотеатр	Kino

Л

лааз	Dose
литр	Liter
лууван	Möhren

лхагва

Mittwoch

М

мал

Vieh

манай

unser/e

маргааш

morgen

мах

Fleisch

маш

sehr

машин

Auto; Gerät

миний

mein/e

монголчууд

Mongolen

морилно уу

willkommen

морилох

sich begeben

морь

Pferd; Wallach

морь унах

reiten

морь уралдах

Pferderennen

мөнгө

Geld; Silber

муу

schlecht

мэдэх

wissen

мэргэжил

Beruf

мягмар

Dienstag

мянга

tausend

Н

наадам

Festspiel; Naadam-Fest

надаар

(Inst. von ich) durch mich

надад

mir

найз

Freund(in)

найм

acht

намайг

mich

намар

Herbst

нас	Lebensjahr
ная	achtzig
нийт	insgesamt
ногоо	Gemüse; Gras
ногоон	grün
ном	Buch
нөгөө	andere/r/s
нөгөөдөр	übermorgen
нөхөр	Ehemann; Genosse
нэвтрүүлэг	Sendung
нэг	eins
нэр	Name
ням	Sonntag

О

овоо	Steinhaufen
од	Stern
одоо	jetzt
ойлгох	verstehen
олох	finden
олон	viel
онгоц	Flugzeug
орой	Abend
Орос	Rußland
орос хэл	Russisch
орц	Haustür, Eingang
орчим	etwa
орчуулагч	Übersetzer
орчуулах	übersetzen
охин	Mädchen; Tochter

Ө

өвдөх	erkranken; schmerzen
өвөл	Winter
өвөө	Opa
өглөө	Morgen
өгөх	geben
өд	Feder
өдөр	Tag
өлөн	hungrig
өмнө	vor; Vorderseite; Süden; südlich
өмсөх	anziehen
өнгө	Farbe
өнгөрөх	vorbei sein
өндөг	Ei
өнөөдөр	heute
өөр	andere/r/s
өрөө	Zimmer
өчигдөр	gestern

П

пүрэв	Donnerstag
-------	------------

Р

руу / рүү	(Richtungssuffix)
-----------	-------------------

С

сайн	gut
сайхан	schön
санал	Idee

сар	Monat; Mond
сармис	Knoblauch
соёл	Kultur
сонгино	Zwiebel
сонин	Neuigkeit, Interessantes; Zeitung
сур	Riemen; Ziel beim Bogenschießen
сур харвах	Bogenschießen
сурах	lernen
сурчид (сурчин)	Bogenschützen (Bogenschütze)
суух	sitzen, sich setzen
сүү	Milch

Т

та	Sie
тав	fünf
тавтай	angenehm
тавь	fünfzig
тайван	ruhig
тайлах	ausziehen
такси	Taxi
тал	Seite; Steppe
талбай	Feld; Fläche; Platz
талх	Brot
тамхи	Tabak, Zigaretten
тамхи татах	rauchen
та нар	ihr (2.Per., Pl.)
танаас	von Ihnen
танай	euer/e; Ihr/e
танд	Ihnen
таны	Ihr/e
танилцах	kennenlernen
танилцуулах	bekannt machen

татах (тамхи татах)	ziehen (rauchen)
тахиа	Huhn
тийм	ja
тийшээ	dorthin, in jene Richtung
тоглоом	Spiel; Spielzeug
толгой	Kopf
тоот	(Tür, Wohnung)
тооцоо	Rechnung
төв	Zentrum; Haupt-
төгрөг	(mongolische Währung)
төлөх	zahlen
төмс	Kartoffel
тухай	über, von
түрүүлэх	siegen; überholen
түүнийг	ihn/sie/es (Akk.)
тэгвэл	(dann)
тэгье	(ja, gern)
тэгээд	(danach)
тэд	sie (Plural)
тэр	er/sie/es; jener; das dort hinten

У

угаах	waschen
удаа	Mal
удаан	langsam; lange Zeit
уйдах	sich langweilen
улаан	rot
улс	Staat
унах	fallen; fahren; reiten
ундаа	Getränk
унших	lesen
уралдах	im Wettbewerb stehen

урд	vor; Vorderseite; Süden; südlich
уржигдар	vorgestern
урих	einladen
урьд нь	früher
ус	Wasser
утас	Telefon; Faden
утсаар ярих	anrufen
уу	(Fragepartikel)
уул	Berg
уур	Dampf; Wut
уут	Packung; Tüte
уух	trinken
уучлаарай	Entschuldigen Sie bitte!
уушиг	Lunge(n)

Ү

үг	Wort
үгүй	nein
үд	Mittag
үдээс өмнө	Vormittag
үдээс хойно	Nachmittag
үзүүлэх	sehen lassen; untersuchen lassen; durchmachen lassen; zeigen
үзэх	sehen; untersuchen; ansehen; durchmachen; lernen
үлгэр	Märchen
үнэ	Preis
үнэтэй	(kostet); teuer
үс	Haar
үсчин	Friseur; Friseursalon
үү	(Fragepartikel)
үүд	Eingang; Tür

үүл

Wolke

үүр

Nest; Morgengrauen

X

хаад (хаан)

Könige (König)

хаана

wo

хаанаас

woher

хаашаа

wohin

хавар

Frühling

хад

Fels

хажуу

Seite; seitlich

хажууд

neben

хагас

halb, Hälfte

хагас сайн өдөр

(Samstag)

халуун

heiß; Fieber

халуурах

Fieber haben

хамар

Nase

хамт

zusammen, gemeinsam

ханиад

Erkältung

ханиах

husten

хар

schwarz

харах

ansehen

харвах

mit Pfeil und Bogen schießen

харин

aber

хариу

Antwort

хаяг

Adresse

хиам

Wurst

хийх

tun, machen

хими

Chemie; chemisch

хоёр

zwei

хог

Müll

хол

weit

холгүй	nicht weit
хойно	hinter; nach(her)
хонь	Schaf, Hammel
хоол	Essen, Speise
хооллох	essen, speisen
хоолны цэс	Speisekarte
хоолой	Hals
хороолол	Wohnviertel
хорь	zwanzig
хот	Stadt
хөг	Ton (Musik-)
хөл	Bein
хувилах	kopieren
хувцас	Kleidung
хувь	Kopie; Prozent
хундага	Wein-, Schnapsglas
хуурай	trocken
хүлээнэ (хүлээх)	warten
хүмүүс	Menschen
хүн	Mensch
хүнс	Lebensmittel
хүрэх	erreichen
хүрээлэн	Institut; (Zoo; Garten; Hof; Stadion)
хүү	Junge; Sohn
хүүхдүүд	Kinder
хүүхэд	Kind
хэд(эн)	wieviel
хэзээ	wann
хэл	Sprache; Zunge
хэлэх	sagen, sprechen
хэн	wer
хэр (хэр хол)	(wie weit)
хэрэгтэй	(sollen; etwas brauchen)

хятад

China, chinesisch

Ц

цаана

hinter

цаг

Zeit; Uhr; Stunde

цай

Tee

цамц

Hemd

цирк

Zirkus

цэвэр

sauber

цэвэр ус

Trinkwasser

цэвэрлэгээ

Reinigung

цэвэрлэх

putzen

цэнгэлдэх

sich amüsieren

цэнгэлдэх хүрээлэн

Stadion

цэнхэр

blau

цэрэг

Soldat

цэс

Verzeichnis

Ч

чагнах

abhören

чадах

können

чи

du

чигээрээ

geradeaus

чиний

dein/e

чих

Ohr

чихэр

Zucker

Ш

шар

gelb; Ochse

шар айраг
шил
шингэн
шинэ
ширхэг
ширээ
шөл
шөнө
шуудан
шүд
шүүс

Bier
Flasche; Glas
flüssig
neu
Stück
Tisch
Suppe
Nacht
Post
Zahn
Saft

Э

эгч
элчин
эм
эмч
эмэгтэй
энд
эндээс
энэ
эрэгтэй
эргэх
эсвэл
эхлэх
эхлээд
эхний
эхнэр

ältere Schwester; älter
Botschaft
Medikament; Weib; weiblich
Arzt
Frau; weiblich
hier
von hier
das hier, diese/r/s
Mann, männlich
abbiegen; sich drehen
oder
anfangen
zuerst
erste/r/s
Ehefrau

Ю

юм

Sache, Ding

юмгүй

nichts

юу

(Fragepartikel); was

юугаар

womit

юү

(Fragepartikel)

Я

яагаад

(warum)

яаж

(wie)

яаралтай

(dringend)

яарч (яарах)

in Eile sein

ямар

welche/r/s

ярих

sprechen

явах

gehen

явган

zu Fuß

явуулах (захиа явуулах)

gehen lassen (einen Brief schicken)

Deutsch

Mongolisch

A

abbiegen	эргэх
Abend	орой
aber	харин
abhören	чагнах
acht	найм
achtzig	ная
Airak (Kumys)	айраг
alle	бүх
allein	ганцаараа
älter	(эгч, ах)
amüsieren sich	цэнгэлдэх
andere/r/s	өөр, нөгөө
anfangen	эхлэх
anrufen	утсаар ярих, утасдах
ansehen	харах
anziehen	өмсөх
Apfel	алим
arbeiten	ажиллах
Arzt	эмч
atmen	амьсгалах
auch	бас
auf (oben drauf)	дээр
aufmachen (Mund)	ангайлгах
Auf Wiedersehen!	(баяртай)
ausziehen	тайлах
Auto	машин

B

Bank	банк
begeben sich	морилох
Behörde	газар
Bein	хөл
Berg	уул
Beruf	мэргэжил
bestellen	захиалах
Bier	шар айраг, пийв
Bild	зураг
bitte schön	зүгээр
blau	цэнхэр
Boden	газар
Bogenschießen	сур харвах
Bogenschütze	сурчин
Botschaft	элчин
brauchen	(хэрэгтэй)
Brief	захиа
Brot	талх
Bruder	ах, дүү
Buch	ном
Bulle	бух
Bund	боодол

C

Chemie; chemisch	хими
China; chinesisch	хятад

D

dahin	тийшээ
Dampf	уур
danach	(тэгээд)
dann	(тэгвэл)
Danke	баярлалаа
das dort	тэр
das hier	энэ
dein/e	чиний
Demonstration	жагсаал
Deutschland; deutsch	герман
Dienstag	мягмар, хоёрдахь өдөр
Diese/r/s	энэ
Ding	юм
dorthin	тийшээ
Donnerstag	пүрэв, дөрөвдэх өдөр
Dose	лааз
draußen	гадаа
drehen sich	эргэх
drei	гурав
dreißig	гуч
dringend	(яаралтай)
du	чи
dürfen	болох

E

Ehefrau	эхнэр
Ehemann	нөхөр
Ei	өндөг
Eile: in Eile sein	яарах
ein Bißchen	бага
Eingang	үүд, орц

einladen	урих
Englisch	англи хэл
Englisch sprechen	англиар ярих
Entschuldigen Sie bitte!	уучлаарай
er	тэр
erholen, sich	амрах
Erkältung	ханиад
erkranken	өвдөх
erreichen	хүрэх
erste/r/s	эхний, анх
es	тэр
Essen	хоол
essen	идэх
etwa	орчим
euer/e	танай, та нарын
Europa; europäisch	европ

F

Faden	утас
fahren	явах
fallen	унах
falsch	буруу
Familie	гэр бүл
Farbe	өнгө
Feder	өд
fehlend	(дутуу)
Feld	талбай
Fels	хад
Fernsehen; Fernseher	зурагт <i>oder</i> зурагт радио
fest	бөх
Fieber	халуун
Fieber haben	халуурах

Film	кино
finden	олох
Fläche	талбай
Flasche	шил
Fleisch	мах
Flugzeug	онгоц
flüssig	шингэн
fotografieren	зураг авах
fragen	асуух
Frau	эмэгтэй (aber keine Anrede)
Freitag	баасан, тавдахь өдөр
Freund/in	найз
frisch	шинэ
Friseur; Friseursalon	үсчин
froh	баяртай
Frühling	хавар
fünf	тав
fünfzig	тавь

G

galoppieren	давхих
Gast	зочин
Gebäude	байшин, байр
geben	өгөх
Gebiet	газар
gehen	явах
gelb	шар
Geld	мөнгө
Gemüse	ногоо
Genosse	нөхөр
geradeaus	чигээрээ
Gerät	машин

gern	(дуртай)
Geschäft	дэлгүүр
Geschmack	амт
geschmackvoll	амттай
gestern	өчигдөр
Getränk	ундаа
Glas	шил; хундага; шилэн аяга
Gras	ногоо
grün	ногоон
gut	сайн

Н

Haar	үс
halb	хагас
Hälfte	хагас
Hals	хоолой
Hammel	(эр) хонь
Haupt-	төв
Haus	байшин, байр; гэр
heiß	халуун
Hemd	цамц
Hengst	азарга
Herbst	намар
heute	өнөөдөр
hier	энд
hinter	хойно
hinterer Teil	ар
Höcker	бөх
Hotel	зочид буудал
hundert	зуу
hungrig	өлөн
husten	ханиах

I

ich	би
ihr (2. Pers., Plur.)	та нар
Ihr/e	таны, танай
innen (drin)	дотор
insgesamt	нийт
Institut	хүрээлэн
interessant	сонин

J

ja	за; тийм; (тэгье)
jener	тэр
jetzt	одоо
Junge	хүү
jünger; jüngere(r) Schwester/Bruder	дүү
Jurte	гэр

K

Kartoffel	төмс
Kasse	касс
kaufen	авах
kein	биш
Kilogramm	кил
Kind	хүүхэд
Kinder	хүүхдүүд
Kino	кинотеатр
Kleidung	хувцас
klein	бага

Knoblauch	сармис
Kohl	байцаа
kommen	ирэх
Komödie	инээдмийн кино
König	хаан
können	чадах
Kopf	толгой
Körner	будаа
Körper	бие
korrigieren	засах
kostet (kosten)	(үнэтэй)
Kragen	зах
Krankenhaus	эмнэлэг
Kreis	дугуй

L

Lachen	инээд
Laden	дэлгүүр
laufen	гүйх
langsam	удаан
Lebensjahr	нас
Lebensmittel	хүнс
Lebensmittelmarkt	хүнсний зах
Lehrer	багш
lernen	сурах, үзэх
Lied	дуу
linke/r/s	зүүн
Liter	литр
Lunge(n)	уушиг

M

machen	хийх
Mal	удаа
Mann	эрэгтэй
männlich	эрэгтэй
man nennt / man sagt	гэдэг
Märchen	үлгэр
Markt	зах
Medikament	эм
Mehl	гурил
mehr	илүү, гаруй
Mehrheit	ихэнх
mein	миний
meist...	ихэнх
Mensch(en)	хүн (хүмүүс)
Milch	сүү
Mittag	үд
Mittwoch	лхагва, гуравдахь өдөр
mit wem	хэнтэй
mögen	(дуртай)
Möhre	лууван
Monat	сар
Mond	сар
Mongolen	монголчууд
Mongolisch	монгол хэл
Mongolisch sprechen	монголоор ярих
Montag	даваа, нэгдэх өдөр
Morgen	өглөө
morgen	маргааш
Morgengrauen	үүр
Müll	хог
Mund	ам
müssen	(ёстой)

N

nach(her)	дараа, хойно
Nachmittag	үдээс хойно
Nacht	шөнө
Nadel	зүү
Name	нэр
Nase	хамар
Natur	байгаль
neben	дэргэд, хажууд
nehmen	авах
nein	үгүй
Nest	үүр
neu	шинэ
Neuigkeit	сонин
neun	ес
neunzig	еp
nicht da, nicht hier	байхгүй
nichts	юмгүй
noch einmal	дахиад
nördlich	ар
Nudel	гоймон
Nummer	дугаар

O

oben (drauf)	дээр
oder	эсвэл
Ochse	шар
Ohr	чих
Opa	өвөө
Ort	газар
Osten	зүүн

P

Packung	боодол
Papa	аав
Parade	жагсаал
Paß (geograph.)	даваа
Pelzmantel (einfacher)	дах
Pferd	морь
Pferderennen	морь уралдах
Platz	талбай
Post	шуудан
Preis	үнэ
putzen	цэвэрлэх

R

Rad	дугуй
radfahren	дугуй унах
Rande	зах
rasen	давхих
rauchen	тамхи татах
Rechnung	тооцоо
rechte/r/s	баруун
Reinigung	цэвэрлэгээ
Reis	будаа
reiten	морь унах
reparieren	засах
Restaurant	зоогийн газар, ресторан
richtig	зөв
Riemen	сур

ringen	барилдах <i>oder</i> бөх барилдах
Ringer; Ringkampf	бөх
rot	улаан
Rückseite	ар
ruhig	тайван
Runde	даваа
Runde stattfinden	даваа болох
Russisch	орос хэл
Russisch sprechen	орсоор ярих

S

Sache	юм
Saft	шүүс
sagen	хэлэх
Samstag	бямба, (хагас сайн өдөр), зургаадахь өдөр
sauber	цэвэр
Schaf	хонь
schicken (einen Brief)	(захиа) явуулах
schlecht	муу
schmerzen	өвдөх
Schnapsglas	хундага
schneiden (Haare)	засах
schön	сайхан
schreiben	бичих
Schulterblatt	дал
schwarz	хар
Schwester	эгч, дүү
sechs	зургаа
sechzig	жар
sehen	үзэх, харах
sehr	маш, их
sein	байх

Seite; seitlich	хажуу
Sendung	нэвтрүүлэг
setzen, sich	суух
sie (3. Pers., Sing.)	тэр
Sie (höfliche Form)	та
sie (3. Pers., Plur.)	тэд
sieben	долоо
siebzig	дал
siegen	түрүүлэх
Silber	мөнгө
singen	дуулах
sitzen	суух
Sohn	хүү
Soldat	цэрэг
sollen	(хэрэгтэй)
Sommer	зун
Sonntag	ням, (бүтэн сайн өдөр), долоодахь өдөр
Speise	хоол
Speisekarte	хоолны цэс
speisen	хооллох
Spiel; Spielzeug	тоглоом
Sprache	хэл
sprechen	ярих
Staat	улс
Stadion	цэнгэлдэх хүрээлэн
Stadt	хот
Station	буудал
Steinhaufen	овоо
Stelle	буудал; газар; байр
Stern	од
Straße	гудамж
Stück	ширхэг
Stunde	цаг

Stutenmilch
Süden; südlich
Supermarkt
Suppe

айраг
өмнө, урд
их дэлгүүр
шөл

T

Tabak
Tag
Tasse
tausend
Taxi
Tee
Telefon
teuer
tief
Tisch
Ton (Musik-)
trinken
Trinkwasser
trocken
tröpfeln
Tropfen
tun
Tüte

тамхи
өдөр
аяга
мянга
такси
цай
утас
(үнэтэй)
гүнзгий
ширээ
хөг
уух
цэвэр ус
хуурай
дусаах
дусал
хийх
уут

U

Uhr
unser
unter

цаг
манай
доор

Ü

über, mehr als

überholen

übermorgen

Übersetzer

гаруй

түрүүлэх

нөгөөдөр

орчуулагч

V

Vater

verstehen

verstopfen, sich

Verzeichnis

Vieh

viel

vier

vierzig

voll

vor(her)

vorbei sein

Vorderseite; vorderer Teil

vorgestern

Vormittag

аав

ойлгох

битүүрэх

цэс

мал

их, олон

дөрөв

дөч

бүтэн

өмнө, урд

өнгөрөх

урд

уржигдар

үдээс өмнө

W

Wallach

wann

warum

was

waschen

Wasser

Weg

морь

хэзээ

(яагаад)

юу

угаах

ус

зам

Weib; weiblich	эмэгтэй
Wein	дарс
Weinglas	хундага
weit	хол
welche/r/s	ямар
wenig	бага
wer	хэн
werden	болох
Westen	баруун
wie	(яаж)
wieviel	хэд(эн)
Willkommen!	морилно уу
Winter	өвөл
wir	бид
wissen	мэдэх
wo	хаана
Wochentag	(гариг)
woher	хаанаас
wohin	хаашаа
wohnen	амьдрах
Wohnung	байр, гэр
Wolke	үүл
womit	юугаар
Wurst	хиам
Wut	уур

Z

zahlen	төлөх
Zahn	шүд
zeigen	үзүүлэх
Zeit	цаг
Zeit haben	завтай

keine Zeit haben	завгүй
Zeitung	сонин
Zentrum	төв
ziehen	татах
Ziel (beim Bogenschießen)	сур
Zigarette	тамхи
Zimmer	өрөө
Zucker	чихэр
zuerst	эхлээд
zu Fuß	явган
Zuhause	гэр(тээ)
Zunge	хэл
zusammen	хамт
zwanzig	хорь
zwei	хоёр
Zwiebel	сонгино